Nr. 226 Czwartek 29 sierpnia (11 września) 1913 r. Rok VIII

WYCHODZI CODZIENNIE RANO OPRÓCZ DNI POŚWIĄTECZNYCH.

Adres Redakcyi i Administracyi: Kijów, Kreszczatyk 38.

Telefony: Redakcyi № 24-64. Administracyi № 16-72.

Rękopisów Redakcya nie zwraca.

Administracya otwarta od g. 10—4 po poł. i od 5—7 wieczorem.

Ogłoszenia przyjmuje się do godziny 6-ej wieczorem.

DZIENNIK KIJOWSKI

PISMO POLITYCZNE, SPOŁECZNE I LITERACKIE.

	mies.	kwart.	półrocz.	rocz.
PRENUMERATA. W kraju	1.—	3.—	6.—	12.—
" Za granicą	1.50	4.50	9.—	18.—

Za zmianę adresu 30 kop.

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz petitowy lub jego miejsce przed tekstem 40 k., za tekst. 20 k. NEKROLOGI po 40 k. od wiersza petit. za każdy raz. W rubryce „Nadesłane" i w tekście wiersz petitowy lub jego miejsce 1 rb. Zwyczajne małe: za tekstem od wyrazu po 4 k., po szukiwanie pracy po 3 k., przed tekstem podwójnie. Dołączenia po 10 rb. od tysiąca i koszta pocztowe.

Numer pojedyńczy 5 kop.

Prenumeratę i ogłoszenia przyjmuje Administracya.

Teatr Polski. K. P. T. M. S. SALA KLUBU „OGNIWO" (Kreszcz. Nr 1).

W piątek dn. 30-go sierpnia

„Mąż z Loteryi"

kom. w 3 akt.

Ceny miejsc od 3 rb. do 40 kop. Początek o godz. 8 m. 15 wiecz. Bilety wcześniej nabywać można w księgarni W. Idzikowskiego (Kreszczatyk 35 tel. 858), a w dzień przedstawienia od godz. 6 w kasie teatru.

Anons: W sobotę dn. 31 sierpnia „Lilie" dram. w 4 aktach L. Morstina. W niedzielę dnia 1-go września „Zdobycie Berg-op-Zoomu" kom. w 4-ch aktach S. Guitry'ego. 10865

Teatr Miejski (Dyrekcya M. F. Topor.-Bagrowa).

Otwarcie Sezonu Operowego

Dnia 1-go września „Życie za Cesarza", Biorą udział według afisz rosyjsk.: op. Skibicka, Spasowska, pp. Niemów, Cesewicz i in. Początek o godz. 8-ej wiecz. dnia 2-go „Aida". Biorą udział pp. Karpowa, Skibicka; pp. Ziaowjew, Łubien cow, Mołestow, Nikolski. Dnia 3-go „Dama Pikowa". Dnia 4-go „Faust" (z Nocą Walpurgii). Dnia 5 go „Lacme" i „Rycerskość Wieśniacza", dnia 6 go „Trubadur". **Bilety nabywać można.** Szczegóły w afiszach. 10831

Teatr „Sołowcowa". Dyrekcya N. Sinielnikowa.

Dnia 31 go sierpnia i 1 go września „Shylok". Dnia 2-go września 30-ta rocznica śmierci **J. Turgieniewa** „Gniazdo szlacheckie". Dnia 3-go „Koniec Sodomy". Dnia 4 go września „Katarzyna Iwanówna". Dnia 5 września „Gniazdo szlacheckie". Dnia 6-go września „Szlachcic mieszczaninem". Bilety nabywać można. Kasa otwarta od godziny 10—3 po południu i od godziny 6—8 wieczorem.

Teatr „Korso" Kreszczatyk № 30 telefon 13-80.

Od dnia 2-go września wspaniała sensacya

„Zniszczenie Pompei"

Pośpieszcie zawczasu kupić bilety. Kasa otwarta codziennie od godziny 12-ej w południe do 10 wiecz. 51

Teatr „Nowy Mir" Kreszcz. 31

Od dnia 2 września wspaniała sensacya 10971

„Zniszczenie Pompei"

Pośpieszcie zaopatrzyć się w bilety. Kasa otwarta od 12 w poł. do 10 w.

Hippo-Palace Mikołajowska 7.

W dniu 8 i 10 września r. b. występy jedynej polskiej, słynnej tancerki ilustratorki tańców klasyczn. i stylowych **Julii Pokorskiej** (odznaczonej pierwszą nagrodą na konkursie piękności w Paryżu w 1913 r.) Jako nowość artystka ilustruje w wyrazie i plastyce utwory znakomitych poetów i kompozytorów polskich, łącznie z melodeklamacyą prof. Kaź. Pomiana. Bilety sprzed. kasa Hippo-Palace już od 25 b. m. od g. 12 — 2 pp.

DZIŚ w ZWIERZYŃCU na terytoryum Wystawy na gó ze Czerepanowej od godz. 12 w południe i co godzina **występuje plemię dzikich murzynów „Koj-Koj"**, na czele ze świat. fenom. **białą kobietą** ich plemienia. Niewidz. w Kijowie widowisko. Widok zwierząt bez przerwy. Ostatnie dni demonstracyi **orangutanga.** Przybył nowy transport zwierząt drapieżnych.

Wszechrosyjska Wystawa w Kijowie 1913 r.

W piątek d. 30 sierpnia na terytoryum Wystawy

OLBRZYMIA ZABAWA

Na specyalnie przybudowanej estradzie będzie wystawione:

1) „Wieszczka lalek" fantastyczny balet w 2 obrazach i apoteozie, muzyka Bajera.

2) Wielka zabawa baletowa.

3) Wielki pochód lalek przy efektownym świetle

Biorą udział: Prima-baleryna Kijowskiego Miejskiego Teatru **E. Ossowska**, baletmistrz Kijowskiego Miejskiego Teatru **A. Romanowski** i komplet **corps de baletu** Kijowskiego Miejskiego Teatru. W balecie bierze udział **około 150 osób.** Dekoracya i butaforya Kijowskiego Miejskiego Teatru. Na otwartej scenie przedstawienia **światowych atrakcyi.** **Orkiestra wojennej muzyki.** **Bezpłatny kinematograf.**

Na zakończenie spalone będą 10942

Sztuczne ognie pyr. Sairnowa **Wejście 50 k.**

Pierwsza Olimpiada Rosyjska

Jutro d. 30 sierpnia

Wyścigi cyklistów

Na cyklodromie „Pola Sportowego". 10963

Echo literacko-artystyczne

Od dn. 1 go października r. b. przechodzi na dwutygodnik i wychodzić będzie 1-go i 15-go każdego miesiąca bez podwyższenia prenumeraty. Zamieszczać będzie i nadal artykuły treści społecznej, studya literackie, nowele, poezye, sprawozdanie, korespondencye, obszerną bibliografię oraz kronikę obrazującą życie umysłowe artystyczne i społeczne wszystkich ognisk kultury. Współpracownictwo najwybitniejszych pisarzy i literatów.

W najbliższym czasie **„ECHO"** rozpoczyna druk noweli **W. Reymonta** oraz studyum o **ŻEROMSKIM J. Lorentowicza.**

ADRES REDAKCYI: Warszawa Szpitalna № 12.

Cena prenumeraty w Warszawie rocznie		6 rb.	
" " na prowincyi		7 "	
" " za granicą		8 "	10239

Ogłoszenia przyjmują się.

Na sezon OTRZYMANO: tornistry dla uczni, rolety pasynowe drewniane, dywaniki pod nogi. 10964

Magazyn dawniej **„W. J. Mazczenko"** Dumski plac Nr 2.

Klasa gry fortepianowej S. Lopatyńskiego Nesterowska 12 m. 6, przyjm. 1-3 g. po poł.

Na Syreckim Placu 1066

Jutro wyścigi

Początek o godz. 2 po poł.

Dziś wyścigi.

9893 **Początek punktualnie o g. 1 po południu.**

Skład koronek płótna i bielizny **A. ILJASZ, bel-étage** Kijów, róg Luterańskiej i Kreszczatyku № 29

Firma egz. od r. 1882. Telef. № 11 57.

Płótna jarosławskie i kostromskie. Bielizna stołowa i pościel najlep. wyrobu w Rosyi. Bielizna męska, damska i dziecinna. Wyprawy ślubne gotowe i na zamówienia. **Białe bawełniane tkaniny fabryk Morozowów.** Kołdry, chustki, dywany, chodniki, firanki, żaluzye tiulowe i automatyczne. Koronki, hafty i pończochy, prześcieradła i ręczniki do hydropatyi i t. p. towary.

Oddziałów nie posiadamy. Oddziałów nie posiadamy

Wielki wybór. Ceny ściśle umiarkowane i stałe.

Kijów, róg Kreszczatyku i Luterańskiej № 29.

Wejście frontowe od Kreszczatyku. 7659

Cenniki na wszystkie towary wysyłamy na żądanie.

Skład Fortepianów i Pianin 604

J. Kerntopf i Syn

Dostawca kijowskiego oddziału Rosyjskiej Cesarskiej szkoły Muzycznej Konserwatoryum Warszawskiego. Kijów, Kreszczatyk № 33. Telefon 806 Reprezentacye **Bluthnera, Schroedera, Berduksa, Renisza** i innych fabryk. Wynajem i reparacye.

Podolskie Towarzystwo Rolnicze

urządza w Winnicy na placu Wystawowym

Jarmark

Na konie, bydło i chlewnię.

Dnia 4, 5 i 6 września 1913 r.

Ceny dla koni i bydła w szopie 1 rb. na dworze 50 kop.

Dla świń i owiec gotowa klatka 4 rb. 10595

Adres: Winnica, podolska gub., skrz. poczt. 3.

SKŁAD FABRYCZNY

Akc. Towarzystwa Warszawskiej Fabryki

DYWANÓW

ODDZIAŁ KIJOWSKI Kreszczatyk № 6 telefon 35 30.

Materyały meblowe, portyery, firanki i inne.

Ceny fabryczne.

WIELKI WYBÓR **Prawdziwych Dywanów Perskich**

Bezpłatne kosztorysy i projekty na żądanie.

№ 6. Kreszczatyk № 6. 3099

Pokaz pługów i traktorów

Komitet Wszechrosyjskiej Wystawy w Kijowie podaje do wiadomości powszechnej:

iż pokaz traktorów, pługów, kopaczek do buraków i kartofli oraz narzędzi do sadzenia kartofli trwać będzie od dnia 3-go sierpnia do d. 4 września włącznie w pobliżu przystanku „Poleniczyńce" (8 wiorst od Fastowa).

Pociągi odchodzą z Kijowa: o godz. 9 i 11 m. 20 rano, **z Poleniczyniec** — o godz. 4 po poł. i 6 i pół wiecz. 1 862

A. SERNEC 10965

Krawiec męski

Kreszczatyk 29, m. 7 w podwórzu wejście frontowe.

Na bieżący sezon jesienny poleca towary zagraniczne w wielkim wyborze.

LECZNICA Chirurgiczna i Terapeutyczna

w Kijowie przeniesiona została z Bulwaru Bibikowskiego № 4 do specyalnie zbudowanego gmachu przy ul. **Puszkina № 22 A** w oficynach, telef. № 13-94. Dla dep. „Kijów—Lechit". Lecznica posiada następujące oddziały: a) **Przychodnię** dla chorych niezamożnych z płacą 50 kop. za poradę, b) **łóżka stałe z utrzymaniem i dozorem szpitalowym od 3 rb. do 8 rb. na dobę,** c) **gabinet fizyatryczny** do leczenia wodą, światłem, elektrycznością, pod kierunkiem dr. Z. Gilewicza, d) **emanatoryum radowe** do leczenia artrytyzmu, reumatyzmu i t. p., pod kierunkiem d-ra I. Hoffmana, e) **Pracownię do badań chemicznych i bakteryologicznych** dla celów dyagnostyki lekarskiej pod kierunkiem d-ra A. Modrzewskiego. Przy lecznicy mieszkają dwaj lekarze. Bliższe szczegóły u lekarza dyżurującego lub u dyrektora lecznicy d-ra M. Pieńkowskiego. 549

Magazyn materyałów: wełnianych suklennych, jedwabnych i bawełnianych

A. BERESTOWSKIEGO nabyty został przez nowego właściciela E. SRABOWA

Wszystkie oddziały codziennie są uzupełniane przez wszelkie sezonowe nowości Paryskich i innych zagranicznych hurtowni. 10679

Kantor Główny: MOSKWA.
Skład detaliczno-hurtowy: w ORLE dom własny.

ODDZIAŁY: **Dmitrowsk** dom wł. **Lipeck.** **Małoarchangielsk** **Jelec** **Briańsk.**

PRZYJEŻDŻAJĄCYCH NA WYSTAWĘ

prosimy obejrzeć (kupowanie nie jest obowiązkowe).

Największy w Kijowie magaz. bławatny

T-wa Manufaktury

„IZAAK SZWARCMAN"

Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

Zajmuje 3 piętra—więcej niż 30 oddziałów.

FIRMA EGZYSTUJE OD 1865 ROKU.

Filii w Kijowie nie ma,

Padół, dom własny wprost sali kontraktowej. 10177.

W soboty i niedziele magazyn zamknięty.

The

All-America Shoe

na bieżący jesienny sezon otrzymano olbrzymi transport prawdziwego amerykańskiego obuwia damsk. i męsk.

Petersburska fabryka bielizny i krawatów.

R. Herszman

Prorezna 2, tel. 282.

Ceny Prix Fixe. 10975

Towarzystwo Warszawskie

OCZYSZCZANIA i SPRZEDAŻY SPIRYTUSU

„Rektyfikacya Warszawska"

w Warszawie

Ma zaszczyt polecić Szanownej Publiczności miasta Kijowa i okolicy **swoje wyroby spirytusowe,** które są do obejrzenia **na Wystawie Kijowskiej w oddziale Nr 13.**

Nabywać takowe można w większych składach winnych Kijowa. 10159

Pawilon Galicyjski

RYSUNKI Rembowskiego.
OBRAZY Gałka i Varnasa.
MEBLE Brzegi.
KILIMY Zakopiańskie.
FAJANS Polski z Pacykowa.
PAPIER Niemojewski ze Lwowa.
(Dział H. Oleckiej — pawilon przy ostatn. przyst. tramw. na wystawie). 10956

TOWARZYSTWO AKCYJNE

Kijowski Lombard Prywatny

Składkowy kapitał **1,000,000 rb.**

Główny kantor i Zarząd róg Kreszczatyku i Besarabki 47/1.

Pobiera: za pożyczkę pod zakład 9% na rok, za przech. i ubezpiecz. zakład. 9% na rok **Razem 18%.**

Za przechowanie i ubezpieczenie bez wydania pożyczki do 1% mies.

Płaci za depozyty 7% rocznie. 9884

Przyjmuje depozyty od 100 rb.

Gabinet Lekarza Dentysty

St. Gintyłło

(choroby zębów, jamy ustnej i laboratoryum sztucznych zębów). **Przeniesiony na Puszkińską ulicę Nr 3. Tel. 39-06.** Godziny przyjęć: od 10—8 g. w., święta: od 12—4 godz. 9916

D-r G. Rejze powrócił (Nskórn., wener. syfilis). Przyjm. 10—1; 5—7. Kobiece 12—1. Meringowska 10, tel 18—36.

Są do wydzierżawienia folwarki

w Ordynacyi Dawidgródeckiej 10935

J. O. X. Stanisława Radziwiłła

w powiatach Pińskim i Mozyrskim oddzielnie folwarkami, lub całemi kluczami do objęcia z raz. Inwentarze żywe i martwe na miejscu do nabycia. Szczegółowe dane otrzymać można w **Zarządzie Ordynacyi w Mańkiewiczach poczta Stolin, gub. mińska** w razie osobistego porozumienia, należy dojechać do **st. Horyń, kol. Poleskiej,** skąd 7 wiorst końmi, które na telegraficzne żądanie będą wysłane. 10935

Felczersko - Akuszeryjna

3-cia szkoła

D-ra Nejsztube

Kurs akuszeryjny 1 rok (bez specyalnej kwalifikacyi). Przyjmowanie podań do 15-go września. 10587

Miody Staropolskie

i pierniki Miodowe

A. Sokołowskiego

Sprzedaż w pawilonie własnym **NA WYSTAWIE** obok pawilonu **Minister. Przemysłu i Handlu.** 1086

Starożytne i rzadkie przedmioty

Kupno i Sprzedaż

A. ZOŁOTNICKI

Kreszczatyk Nr 23, wprost poczty. 7637

Krawiec Damski

B. STOMACHIN

Kreszczatyk № 40, w podwórzu telefon 36-50.

Powrócił z zagranicy i wznowił przyjęcie obstalunków damskich strojów, według **Parysk. i Berliń.** mód. Ze swego materyału, również z mater. klientów. Roboty wykonywują się pod osobistym dozorem. Żadnych zarządzających w moim interesie niema i nie było. 10910

TYGODNIK

„Lud Boży"

Popularne pismo narodowo - katolickie z trzema dodatkami:

I. Nasza Wieś, II. Gazetka dla Dzieci i III. Nauka Wiary.

Wychodzi od lat 6-ciu w Kijowie.

WARUNKI PRENUMERATY

Rocznie rb. 3.— | **Półrocznie** rb. 1 50

Adres Redakcyi i Administracyi. Kijów, Kościelna № 10.

Redaktor i Wydawca: X. ŻUKOWSKI.

Pod kierunkiem nauczycielek **Pensyonat dla panienek** uczęszczających do zakładów naukowych. Stołypinowska 30 m. 2. 10490

Jampol - Wołyński

Prenumeratę „Dziennika Kijowsk." przyjmuje

p. Mieczysław Święcki

Międzynarodowy kongres żydowski w Wiedniu.

Syoniści urządzili poraz pierwszy w Wiedniu—gdzie była kolebka Teodora Hercla, moralnego twórcy syonizmu nowożytnego, kongres na którym okazało się, że ideały Hercla [1]), aby żydzi wywędrowali do Palestyny, wcale nie zachwycają jego współwyznawców, którym się znacznie lepiej powodzi w Polsce, Austryi na Węgrzech, Francyi, Anglii i Stanach Zjednoczonych Północnych Ameryki i ani im śni się emigrować do Palestyny. Jest to rzeczą zrozumiałą; dopiero na wiedeńskim kongresie można się było przekonać, że ideały Hercla nie odpowiadają ideałom przewódców żydowskich. W ich ręku znajduje się znaczna część kapitału ruchomego całej Europy, w ich ręku znajduje się przeważna część prasy, wszystkie giełdy świata, cały kierunek polityki kapitalizmu współczesnego, jak wykazuje Werner Sombart, w ich ręku znajdują się dziś mandaty znacznej części reprezentacyi politycznych, rad gminnych, parlamentów, posiadają swych członków we wszystkich stronnictwach politycznych. Można powiedzieć, że najlepiej powodzi się w epoce kapitalistycznej żydom. I pocóżby mieli wędrować do Palestyny? Cóż ich tam czeka? ciężka praca na roli? tej wcale nie pragną.

Oni są urodzonymi handlarzami, wekslarzami, bankierami, eskonterami, sensatsmi, pośrednikami, faktorami, wreszcie kapitalistami, panami giełd, politykami, dziennikarzami, dyrektorami teatrów i sal koncertowych, entrepreneurami artystycznymi, słowem pośrednikami we wszystkiem i tylko śród społeczeństw europejskich i amerykańskiego mogą znaleźć dla swych talentów i właściwości kupieckich i pośredniczących stosowne zajęcie. Wcale przeto nie uśmiecha się im rola powrotu do Palestyny, której już nie posiadają i jedynie, jako literackie wspomnienia hebraistyczne zachowują w pamięci. Można się spierać, czy rola żydów w Europie i Ameryce jest czy nie jest etyczna, ale z tem pogodzić się należy, że oni są i pozostaną między narodami, wśród których się osiedlili i dopóki same narody nie stworzą własnej formy życia gospodarczego, żydzi zawsze będą je wyzyskiwali. Nie można się łudzić, żeby program syonistyczny dotarł do szerokich mas, żeby zechciały się zastosować do wskazań jego twórców. Przeciwnie, syonizm będzie dalej przetwarzał się stosownie do potrzeb życia żydowskiego, aż zupełnie zmieniony, dostosuje się do konieczności współżycia z innymi narodami. O wędrówce żydów naszych do Palestyny niema mowy. Jest emigracya do Ameryki i to coraz bardziej wzrastająca, dopóki Ameryka jeszcze przyjmuje żydów. I ta się skończy z chwilą, kiedy ich w Ameryce będzie za dużo.

Wedle ostatnich dat statystycznych żyje na całym świecie 11 i pół miliona żydów z tego w Europie samej blizko 9 milionów, z tego w Polsce i guberniach Rosyi 5 i pół miliona, czyli 44% W Królestwie Polskiem jest przeszło półtora miliona żydów, w Galicyi blisko 900 tys., w Warszawie samej było ich z początkiem zeszłego wieku zaledwie 8% dziś jest 4(?)%. Na Węgrzech blisko milion (znaczna część przeszła na protestantyzm, pewna część w małżeństwach mieszanych połączyła się z madziarami), w Wiedniu blizko 120 tys., w Niemczech 650 tys, we Francyi 100 tys, w Anglii 250 tys, w Holandyi 110 tys, w Rumunii 300 tys, w Turcyi 200 tys. W Ameryce liczą żydów na 2 miliony, z tego w Stanach Zjednoczonych 1,777,185, z tego w samym New Yorku przeszło milion. W Azyi pół miliona, w Palestynie, dokąd tak zwracają się serca idealistów syonistycznych było ich do niedawna zaledwie 85 tys., cztery razy mniej, aniżeli w Warszawie. Najgęstsze zaludnienie żydowskie wykazuje na całym świecie gubernia Warszawska—19%, potem idzie gubernia grodzieńska—18%.

Nie jest naszą rzecz podawać szczegółowe sprawozdanie z ostatniego kongresu syonistycznego w Wiedniu. Ale charakterystyczne momenty podnieść musimy. Otóż przedewszystkiem rozłam, jaki się dokonał wśród samych aranżerów międzynarodowych syonistów, doprowadził do tego, że jeden z przywódców, jakim jest Max Nordau paryski korespondent „N. Fr. Pr.“ i do niedawna jeden z szefów ruchu syonistycznego, nie przybył na kongres i napisał list tak niezwykły, że odpowiedź musiała być przedmiotem bardzo długich i namiętnych rozpraw kongresu. Rozdźwięki w syonizmie doprowadziły do burzliwych scen pod sam koniec kongresu. Przedewszystkiem widać upadek idealizmu Herclowskiego i powstanie nowej grupy ściśle praktycznej, uważającej kolonizacyę Palestyny jedynie tylko z punktu widzenia interesu. Jedno drzewo oliwne w Palestynie kosztuje pono 30 marek i to się wydaje praktycznym kupcom żydowskim nieco za drogą inwestycyą nawet ze stanowiska Herclowskiego.

Drugi kierunek zupełnie jasno zarysowany wyraził się na tle narodowem: jedni wierzą w narodowość żydowską, syonistyczną hebrajską i chcą pielęgnować ten nacyonalizm historyczny, drudzy śmieją się z tego i chcą pozostać przy obranej narodowości niemieckiej, francuskiej, angielskiej. Można przewidywać w niedalekiej przyszłości upadek kierunku idealizmu syonistycznego, a natomiast powstanie silnych grup narodowych żydowskich śród narodów europejskich. Kolonizacya Palestyny okazała się ze stanowiska ekonomicznego za kosztowną i na tę drogę nie pójdą praktyczni busnismeni.

Jeden żyd osiedlony w Palestynie kosztować ma 15 tys marek! Cóby z taką sumą zrobił nasz żyd, gdyby mu dano ten kapitał do rąk! To też żydowski spryt oburza się na taką rozrzutność dla celów niedających się urzeczywistnić—państwa żydowskiego w Palestynie. Zresztą gdyby nawet całą Palestynę skolonizowano żydami, zawsze jeszcze pozostaną miliony żydów, którzyby tam się nie zmieścili.

Palestyna obejmuje 29 tys. kilometrów kw. i dziś liczy 500 tys. arabów i 85 tys żydów,—nie wyrzuci przeto swych fallahów dla przyjęcia miliona żydów. Więcej nie zmieści.

Palestyna więc nie rozwiązuje zagadnienia żydowskiego.

Przy ogromnych kosztach kolonizacyi nawet najbogatsi filantropowie żydowscy muszą się zastanowić, czy będą dalej finansować kolonizacyę żydowską w Palestynie. Drugi kierunek syonizmu dąży do wprowadzenia wśród wszystkich żydów języka hebrajskiego, jako języka domowego, narodowego. I ten postulat spotyka się z krytyką wśród żydów praktycznych. Wolą się uczyć po niemiecku i po angielsku, gdyż te języki mogą się im przydać w życiu praktycznem. Pozostaje jedynie archaistyczna i naukowa strona hebrajszczyzny, która nie opłaca tak drogich kosztów, jakie pokryć należy na naukę języka zupełnie nieprzydatnego. Ale żydzi patryoci syońscy chcą mieć swój własny język, a nie chcą pozostawać na łasce u narodów, które im dały przytułek i pożyczyły własnego języka, jako środka porozumiewania się. Polsko niemiecki żargon „Yyddish“, jak mówią amerykanie, rozszerza się daleko poza kraje polskie i całe setki tysięcy żydów w Ameryce posługują się żargonem podobnie, jak prawie ćwierć miliona żydów w Londynie. Starają się jaknajrychlej nauczyć po angielsku i już po kilku latach doprowadzają do wprawy i mówią zupełnie poprawnie. Ani więc koncentracya kolonizacyjna w Palestynie, ani też terytoryalizm poza Palestyną, ani nawet hebraizm w języku niema widoków urzeczywistnienia.

Kongres syonistyczny w Wiedniu przyniósł samym zagorzałym syonistom wiele rozczarowań, zakończył się ostrym zgrzytem i zdaje się siły agitacyjnej nie będzie miał już w przyszłości.

Syonizm był ruchem idealistycznym żydów.

Idealizm nie był nigdy właściwością tej rasy.

Ww.

[1]) Der Judenstaat. Versuch einer Loesung der Judenfrage v. Teodor Herzel. Leipzig, Wien 1896

(Mniemam, że antysemityzm — ten bardzo skomplikowany ruch — rozumiem. Jako żyd, ten ruch rozważam bez nienawiści i bez trwogi.

Zdaje mi się, że rozróżniam, co w antysemityzmie jest grubym żartem, co pospolitą zazdrością chlebową, co wrodzonym przesądem, religijną nietolerancyą — a co jest w nim mniemaną obroną konieczną. Nie uważam kwestyi żydowskiej ani za społeczną, ani za religijną: jest ona wyłącznie kwestyą narodową.

Jesteśmy narodem. Narodem!

Kto ma być uważany za obcego w kraju — o tem rozstrzyga większość.

Jest to kwestya siły, jak wszystko w życiu narodowem

Teodor Hercel Judenstaat, str. 1 — 5).

Z prasy polskiej.

„Prawda“ omawia w ostatnim numerze drogę, jaką przebył w ostatnich czasach nacyonalizm, który przed pół wiekiem uważany był za cechę warstw posiadających i znajdował swój wyraz w szacherstwach dyplomacyi i krwawych zatargach międzynarodowych, dziś zaś stał się cechą zasadniczą demokracyi wszystkich krajów i sprowadza się do zarządzeń politycznych, mających na celu zapewnienie ludowi danego kraju stanowiska uprzywilejowanego w stosunku do obcych.

„Nacyonalizm starej daty, który marzy o zaborach terytoryalnych i o przemocy zbrojnej, wytworem jest środowiska, któremu bezpośrednią obiecaje korzyść: są to więc dygnitarze wojskowi i cywilni, spragnieni odznaczeń, wakansów i posad, fabrykanci armat, spragnieni obstalunków i dziennikarze, goniący za komisowem i łatwą sensacyą.

„Ten to nacyonalizm zakrawa na śmieszną parodyę, gdy się krzewi sztucznie w narodzie, gdzie niemasz dygnitarzy ni armat.

„Natomiast zupełnie jest u nas na miejscu nowoczesny nacyonalizm, który nie tęskni za żadnym zgiełkiem wojennym, nie zakłóca spokoju świata, ale i nie rezygnuje bynajmniej z walki o narodowy stan posiadania; przeciwnie: wyrabia i pogłębia poczucie interesów ogólnych, wpaja je w każdego chłopa i robotnika, uczy stać twardo na straży dobra ogólnego i kłaść przezorną myśl narodową w każdy zaczyn praktyczny, w każde najskromniejsze nawet dzieło; taki nacyonalizm, pozbawiony nawet zbrojnej pomocy ramienia państwowego, wsparty jedynie na świadomym swych zadań społeczeństwie demokratycznem—dokonywa z pewnością większych cudów, większe, i co najważniejsza, chlubniejsze i trwalsze zdobywa trofea, niż to się przytrafić może Bartkom Zwycięzcom, mustrowanym według pruskiego drill'u“.

L. B

Nowe książki.

— *Kornel Makuszyński* Awantury arabskie. Nakładem Gebethnera i Wolffa w Warszawie. Gubrynowicza i Synów we Lwowie.

Znany a tak poczytny autor dał w ostatnim tomie pod ogólniejszym tytułem „Ósma podróż żeglarza Sindbada“ następujące utwory:- Morderstwo, Harun el Raszyda.- Hassan i jego pięć żon. — Mędrzec z za morza. — Ostatni centaur. — Złotowłosa dziewczynka.—Twarz bez bielidła.

Satyryczny talent Makuszyńskiego występuje tu w całej pełni, „Awantury arabskie“ pisane są z żywem zacięciem i iskrzącym dowcipem, w zręcznej konstrukcyi i zaciekawiająco.

— *Gustaw Olechowski* Uświadomiony. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa, Lublin, Łódź Kraków G. Gebethner i S-ka.

Na tom niniejszy złożył się szereg utworów nowelistycznych: — Uświadomiony. — Zatruty.—Fetysz.—Trzeba umrzeć, żeby żyć.—Pani pułkownikowa.- Podbój ojczyzny.—Nieszczęśliwy Aron. — Nieszczery.—Żoneczka. -- Lud. — Kosa i kamyczek.— Utwory powyższe poprzedził autor słowem wstępnem, w którem scharakteryzował niemoc i brak czynu wśród dzisiejszego pokolenia.

— *Iza Moszczeńska.* Pod cierniową koroną Warszawa Gebethner i Wolff.

Znana publicystka, p. Iza Moszczeńska, dała utwór powieściowy o cechach nawskroś publicystycznych, malując żywo i gorąco życie nędzarzy, wykolejeńców losu i szlachetnych doktrynerów. Grozę powiększa teren opisywanych spraw i ludzi —szpital „Pod cierniową koroną“...

— *Cecylia Walewska.* Dusze współczesne. Powieść. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa, Lublin, Łódź Kraków G. Gebethner i S-ka.

— *Czesław Hulicz* Młodość Hanny Turskiej Powieść współczesna. Kijów —Warszawa. Nakładem Leona Idzikowskiego. Kraków, S. A. Krzyżanowski.

Kronika zagraniczna.

Nowy poseł austryacki w Petersburgu. Nowy poseł austryacki w Petersburgu br. Fryderyk Szapary de Szapar, który ma za zadanie po ukończonem przesileniu bałkańskiem dążyć do zgładzenia antagonizmów pomiędzy Rosyą a Austryą, urodził się w r. 1869. W roku 1900 po złożeniu egzaminu dyplomatycznego został on mianowany „attaché“ przy ambasadzie austryackiej w Rzymie, a następnie przy ambasadzie w Berlinie. W roku 1905 awansowano br. Szapary na urząd sekretarza legacyjnego, a w r. 1907 przeniesiono do Monachium.

W roku 1909 w randze radcy delegacyjnego został on szefem gabinetu ministra spraw zagranicznych, a 20-go kwietnia 1912 r. szefem sekcy. w ministerstwie.

Charakterystyczną jest rzecza, że nowy poseł, prócz kilkuletniej pracy na podrzędnych stanowiskach w Rzymie i Berlinie, sprawował urzędy stosunkowo samodzielne tylko w takiem małem centrum dyplomatycznem jak Monachium w samem ministerstwie.

Mimo to mianowano go obecnie na jedno z najbardziej odpowiedzialnych i najtrudniejszych stanowisk dyplomatycznych.

Nowe szczegóły tragedyi w Mülhuzie. Śledztwo prowadzone w sprawie tragedyi w Mülhuzie wykrywa coraz nowe szczegóły. Jak się okazuje Wagner zamierzał wymordować całą ludność wsi i w tym celu usiłował poprzecinać wszystkie druty telefoniczne i telegraficzne, by w ten sposób przerwać komunikacyę z sąsiedniemi osadami. Nie zdołał jednak wykonać swego zamiaru ze względu na brak czasu.

Wagner zeznał, że chciał po wymordowaniu ludności Mülhuzy udać się do pobliskiej wsi Eglosheim i zabić zamieszkałego tam brata swego wraz z rodziną.

Pogrzeb ofiar szaleńca odbył się w Mülhuzie z wielką okazałością. Król i królowa wirtemberscy przysłali zarządowi gminy mülhuzeńskiej telegram kondolencyjny. Trupy żony Wagnera i jego czworga dzieci zostały z Degerloch przewiezione do Mülhuzy, gdzie też będą pochowane.

Międzynarodowy zjazd fizyologów. Dziewiąty z rzędy międzynarodowy zjazd fizyologów został otwarty w Groningen w Holandyi. Najznakomitsi uczeni wszystkich krajów przybyli na ten zjazd.

Na stanowisko prezesa powołany został profesor fizyologii uniwersytetu w Groningen H. Hamburger.

Urzędowymi językami zjazdu są język: francuski, angielski, niemiecki i włoski.

Program zjazdu obejmuje szereg zagadnień współczesnej fizyologii. Pierwsze posiedzenia poświęcone były odczytom dra Stuebel'a z Jeny o badaniach ultramikroskopijnych trombocytów i koagulacyi krwi, tudzież referatom sławnego profesora Oswalda z Zurychu o teoryi wydzielin ciała ludzkiego, w szczególności zaś śliny.

Zjazd wzbudza w kołach naukowych Europy powszechne zainteresowanie.

Minister w roli cyrkowca.

Korespondent nasz londyński przysłał nam onegdaj niezwykłą wiadomość o wstąpieniu amerykańskiego ministra Bryana do trupy cyrkowej. Obecnie posiadamy szereg szczegółów tej nowej sensacyi amerykańskiej.

Jak donosi „New York Herald“ sekretarz stanu dla spraw zagranicznych Bryan, uważając, iż pensya jego, wynosząca około 10,000 dolarów, nie wystarcza mu na utrzymanie, podpisał kontrakt z przedsiębiorcą cyrkowym, należącym do głośnej Chautauqua Association. Bryan wystąpi na arenie cyrkowej z odczytami okolicznościowymi, w godnem towarzystwie artystycznem: złożonem z muzykalnego klowna, ekscentrycznego skrzypka, orkiestry florenckiej, kuglarza i trupy śpiewaków tyrolskich. Pierwsze przedstawienie „z udziałem ministra“ odbędzie się w Salesbury w Stanie Maryland. Ogółem podpisał Bryan kontrakt na 30 występów, za każdy występ otrzymując 10,000 dolarów i koszta podróży. Koszta te będą jednak znaczne, Bryan bowiem musi codziennie wracać do Waszyngtonu, by w godzinach urzędowych w dalszym ciągu kierować polityką zagraniczną państwa.

Z prasy rosyjskiej.

*** „Rus Wiedom.“ zwracają uwagę na „prawodawstwo administracyjne“ gen. gubernatora warszawskiego, gen Skałona:

„Do liczby najbardziej płodnych prawodawstw administracyjnych należy u nas, jak wiadomo, prawodawstwo nadwiślańskie gen. Skałona. Zajmuje ono cały tom niewiele mniejszy od pierwszego lepszego tomu Zbioru praw cesarstwa i opuściło prasę pod nazwą „Zbiór przepisów obowiązujących w granicach Królestwa Polskiego“. Książka ta ze względu na swą treść podobna jest do encyklopedyi podręcznej, ponieważ obejmuje cały układ, przebieg, wszystkie formy i przejawy życia cywilnego, społecznego, prywatnego i osobistego całej ludności miejscowej. Obecnie posiadamy i klucz dla najszybszego i najłatwiejszego zrozumienia przez wszystkich najmniej nawet zrozumiałych kart owej encyklopedyi. Klucza udzielił sam generał Skałon W bardzo obszernym raporcie swym złożonym senatowi, z powodu skargi jednego z pisarzy polskich p. Krzywoszewskiego na niezgodne z prawem skazanie go na grzywny za wydanie historycznej (odnoszącej się do r. 1862) książki, generał gubernator warszawski wyjaśnia, czem wogóle kieruje się on sam i jego administracya przy ustalaniu swych poglądów karnych i stosowania kar.

Posiadają oni swą zasadę określoną i trwałą. Zasada ta sformułowana została przez gen. Skałona w jego raporcie (wyjątki z raportu podały wszystkie pisma) w ten sposób: „Administracya w Królestwie Polskiem kieruje się w swych czynnościach i rozporządzeniach wskazówkami nie tyle charakteru formalnego, ile subjektywnego.

Jest to nadzwyczaj rzadkie ze względu na swą otwartość określenie i wyznanie“.

Nie potrzeba powtarzać nareszcie, jak się czuje ludność, znajdująca się pod ciężarem „subjektywnego prawodawstwa“ gen. Skałona i jego „subjektywnej sprawiedliwości“ administracyjnej.

Informacye i pogłoski.

— Ministerstwo spraw wewnętrznych rozpoczęło opracowanie projektu reorganizacyi publicznej i prywatnej dobroczynności w państwie. Podstawą projektu jest wzmocnienie dozoru nad działalnością towarzystw prywatnych i wprowadzenie specyalnych form dla ich sprawozdań.

— Dymisya generała Gerasimowa, byłego naczelnika petersburskiego wydziału „ochrany“, obecnie pozostającego „przy osobie ministra spraw wewnętrznych“ jest ostatecznie zdecydowana. Gen Gerasimow w ostatnich czasach nie odgrywał żadnej prawie roli, działalność jego jednak była głośną swego czasu, ze względu na stosunek do Azefa.

— Ministerstwo handlu i przemysłu ogłosiło następujące dane o otwieranych obecnie w zakładach fabrycznych i przemysłowych „kasach chorych“. W 10 guber. okręgu petersburskiego zaregestrowano 183 kasy z 141,470 uczestnikami, 7 gub. okręgu moskiewskiego 171 kasa z 230,744 uczestnikami, w 13 guberniach okręgu warszawskiego 174 kasy z 107,130 uczestnikami, w 10 gub. okręgu kijowskiego 223 kasy z 102 989 uczest. w 10 gub okręgu nadwołżańskiego 124 kasy z 80,921 ucz. i w 17 gub. ok. charkowskiego 163 kasy z 126 049 uczestników.

Ogółem zaregestrowano 1,047 kas, w których organizacyi bierze udział 2,201 przedsiębiorstw i 789,303 uczestników.

Z życia rosyjskiego.

— § —

Sprawa mnichów athoskich Synod po wysłuchaniu relacyi archiepiskopa Nikona i radcy kolegialnego Troickiego o uśmierzaniu heretyków na górze Athos, pomiędzy innemi uchwalił heretyków atoskich nazywać „imiębożnikami“ i zwrócić się do patryarchy konstantynopolitańskiego Hermana V z prośbą o wyznaczenie sądu kanonicznego nad mnichami, podlegającymi jego władzy i uporczywie trwających w błędach i o pozwolenie synodowi rosyjskiemu na przyjmowanie do społeczności cerkiewnej tych mnichów, którzy wyrzekli się nauki fałszywej.

Na katordze „Riecz“ donosi, że w czerwcu r. 1912 w więzieniu schlisselburskim odbywający katorgę ogłosili głodówkę. Naczelnik więzienia Agafonow rozkazał wówczas bić podżegaczy prętami grubości palca. Dozorcy więzienni odmówili wykonania podobnego rozkazu. Pomocnicy naczelnika Kłoczkow i Lipczenko również odmówili swej obecności przy tak barbarzyńskiej egzekucyi. Uratowało to więźniów od katuszy. Wkrótce potem przybyły do więzienia inspektor więzienny Błagowieszczeńskij wydalił dwóch dozorców, zmusił do ustąpienia pomocnika Kłoczkowa i zdegradował Lipczenkę.

„Zasady“ Puryszkiewicza. B. urzędnik kancelaryi naczelnika m. Odesy Skudrin—skazany na karę więzienna za wymuszanie łapówek, zwrócił się do Puryszkiewicza z prośbą o wyjednanie mu złagodzenia kary. Poseł Puryszkiewicz odpowiedział Skudrinowi, że z zasady pomaga uczestnikom pogromów, lecz znać nie chce łapowników.

Powód kasacyjny. Adwokat odeski Eichenwald, przegrawszy pewną sprawę w sądzie handlowym—złożył sądowi podanie, w którym zwraca uwagę, że podczas rozważania sprawy prezes sądu Aładzidi „ziewał przeciągle“. Adwokat powołuje się na artykuł prawa, obowiązujący sędziego do usunięcia się ze składu komisyi sądowej w razie „gdy nie może w sposób należyty spełniać funkcyi sądowych“. Podanie Eichenwalda sąd handlowy rozważyć ma na posiedzeniu administracyjnem.

Kronika prowincyonalna.

(Z pism i od korespondentów).

— **Szczury.** W mińskim sądzie okręgowym zaszedł następujący trudny do wiary fakt. Oto w wydziale cywilnym szczury zniszczyły akty spraw, przygotowanych dla odesłania do Senatu... Widocz nie zachodzi potrzeba utrzymywania „etatowego“ kota..

— **Wycieczka** Zwinogródzka rada miejska postanowiła delegować na wystawę w Kijowie wszystkich radnych i funkcyonaryuszów zarządu miejskiego. Rada miejska wyasygnowała już na ten cel po 12 rb. na osobę, ogółem zaś 558 rubli.

— **Skasowanie wyborów.** W swoim czasie nowa rada miejska Zwinogródki uchwaliła nie dopuścić byłego prezydenta miasta Andrejewa i byłego członka zarządu miejskiego Dobrowolskiego do wyborów członków zarządu miejskiego na nowe czterolecie. P. Andrejew złożył kijowskiej komisyi gubernialnej do spraw miejskich i ziemskich skargę na powyższą uchwałę zwinogródzkiej rady miejskiej, lecz komisya gubernialna skargę Andrejewa odbyliła. Wówczas p. Andrejew zwrócił się ze skargą do senatu. Senat, rozpatrzywszy sprawę, wydał ukaz, w którym konstatuje, iż niedopuszczenie do wyborów byłych członków zarządu miejskiego pp. Andrejewa i Dobrowolskiego jest bezwarunkowo nieprawidłowe. Skutkiem ukazu będzie skasowanie wyborów nowego składu zwinogródzkiego zarządu miejskiego.

WYSTAWA.

Kronika wystawy.

— W uzupełnieniu sprawozdań naszych z wystawy koni zamieszczamy jeszcze poniższe szczegóły. Wszystkie najwyższe nagrody dla amerykańskich kłusaków-metysów w wieku rocznym, 2-letnim i 3-letnim otrzymało Kazimierowieckie stado Tadeusza Potockiego. Pierwszą nagrodę dla amerykańskich kłusaków dostała „Tęcza“ 1912 r. od „Prosperity-Billa“ (rek. milowy 2 m $12^1/_4$ s.) importowanego z Ameryki, i „Tali“, 1 nagrodę dla 2 latek — „Manon“ 1911 r. od importowanej z Ameryki „Maggie-Ek“, 1 nagrodę dla 3 latek—„Żarna“ od importowanego szetlanda — „Faustalina“ (milowy rek. 2 m. $9^1/_2$ s). Ogólna suma nagród 1 975 rb. Prócz wspomnianej młodzieży od reproduktora „Prosperity-Bill“ w tym samym i innych działach dostały 1-szą, 2 gą i 3 cią nagrodę jeszcze 8 koni, z których 3: „Elsinore“, „Prosperit“ i „Lincz“ — pierwsze nagrody.

— Pomimo niepowodzenia dwukrotnie wyznaczonej licytacyi na wystawie koni zawarto wiele tranzakcyi prywatnych na konie. Zaznaczamy tu tranzakcye znaczniejsze. Ks. Lubomirski sprzedał swego „Księcia Pana“ hr. Branickiemu za 10,000 rb, a „Fordana“ p. Korewickiemu za 3000 rb P. Miłobędzki sprzedał usyckiemu ziemstwu ogiera trzylatka „Nera“ za 1,200 rb, takiegoż dwulatka „Nigra“ hr. Grocholskiemu za 1,500 rb, a rocznaka półkrwi „Nila“ za 1,000 rb p. Suprunowowi, właścicielowi stajni z nad Donu. Źrebak ten nabyty jest na reproduktora w celu polepszenia dońskiej hodowli koni.

— Sekcya budowlana przystąpiła już do robót w celu przystosowania byłego terytoryum wystawy koni do potrzeb wystawy inwentarza. Większa część budynków pozostanie na swoich miejscach, należy jedynie dokonać pewnych przeróbek wewnętrznych. Sekcya hodowlana przystąpiła już do opracowania katalogu, który ukaże się w dniu otwarcia wystawy.

— Dziś, d. 29 sierpnia odbędzie się posiedzenie zarządu wystawy, na którem w myśl wniosku prezesa rady rzeczoznawców P. Chanenki rozpatrywana będzie kwestya wyznaczenia specyalnego wynagrodzenia dla członków komisyi rzeczoznawców.

— Dn. 27 sierpnia odbyło się posiedzenie komisyi rzeczoznawców w dziale przetworów chemicznych i nawozów sztucznych. Na prezesa komisyi wybrany został prof. Reformackij, na sekretarza p. Misajew. Tego samego dnia odbyło się wspólne posiedzenie komisyi rzeczoznawców w działach artykułów żywności, sanitarnym oraz zdrowia publicznego i dobroczynności, przyczem uchwalono połączyć się w jedną komisyę pod przewodnictwem profesora P. Skworcowa, dla dokonywania zaś ekspertyzy w poszczególnych oddziałach i grupach utworzyć szereg podkomisyi. Na wiceprezesa połączonej komisyi powołano p. T. Łubieńca, na sekretarza — A. Romaszkiewicza.

— Ekspertyza w dziale drobnego przemysłu rozpocznie się 2 września; w dziale ogrodnictwa i sadownictwa — 15 września.

— Wczoraj przystąpiła do pracy komisya rzeczoznawców w dziale lotnictwa. Prezesem komisyi jest inż. S Chalutin, sekretarzem — p. H. Jabłoński.

— Jutro, dn. 30 sierpnia na placu wystawy odbędzie się zabawa. Między innemi wystawiony zostanie na specyalnej estradzie balet „Wieszczka lalek“, z udziałem primabaleryny E Ossowskiej, baletmistrza A. Romanowskiego i całego corps de-baletu. Dopełni programu divertissement baletowe, pochód wśród efektów świetlnych oraz ognie sztuczne.

— Biuro wystawy zostało zawiadomione o zamierzonem przybyciu w tych dniach szeregu licznych wycieczek włościańskich. Wogóle, sądząc z posiadanych w biurze wystawowem wiadomości, w ostatnich dniach sierpnia i początkach września codziennie zwiedzać będzie wystawę od 800 do 900 włościan. Większość wycieczek organizują ziemstwa, pozostałe zaś — organizacye współdzielcze.

— W przyszłym tygodniu spodziewane jest przybycie do Kijowa licznych wycieczek urzędników i agronomów ziemskich.

— Dziś, d. 29 sierpnia specyalnym pociągiem przybywa do Kijowa wycieczka urzędników i pracowników kolei Ekaterynińskiej.

— Dn. 27 sierpnia kasa wystawy sprzedała 6 899 biletów wejścia.

Hodowla i uprawa roślin.

Gospodarstwo nasienne dóbr Białocerkiewskich.

V.

Stacya selekcyjna w W. Połoweckiem produkuje również i nasiona selekcyjne zbóż, mianowicie pszenicy i owsa. Nasiona te do ostatnich czasów spożytkowywane były przez własne folwarki, a w roku bieżącym nadmiar oddany został na sprzedaż.

Na licznych wykresach, zdobiących ściany kiosku, przedstawiony został postęp hodowli zbóż selekcyjnych. Oto kilka cyfr, bardziej ciekawych.

Pszenica białokłosa oścista, zwana Białocerkiewską, pochodząca z mutacyi banatki aklimatyzowanej a zapisana w księgach rodowodowych, jako № 45, dała w porównaniu z prototypem nadwyżkę plonu w roku:

1910	26%
1911	27%
1912	27%

Owies pochodzący z mutacyi rasy Beseler, oznaczony jako № 13, w porównaniu z prototypem dał przyrost plonu w roku:

1909	22%
1910	24,5%
1911	20,5%
1912	21,5%

W odnośnych tablicach podane są cyfry, malujące stale zwiększającą się z roku na rok pod wpływem selekcyi wagę hektolitra hodowanego ziarna, stale zmniejszający się procent łuski u owsa, słowem stały i wszechstronny postęp, jaki z natury rzeczy towarzyszy tej pierwszorzędnej hodowli.

Hodowlę zbóż zakłady wielkopołoweckie prowadzą od roku 1905, a w roku 1908 selekcya masowa została zastąpiona przez metodę genealogiczną.

Suma wrażeń, osiągniętych z oglądania eksponatów omawianej stacyi selekcyjnej streszcza się w tem, że kierownicy tej stacyi odznaczają się rzadką śród hodowców otwartością i publicznie demonstrują swe sposoby i metody działania. To demonstrowanie odbywa się w sposób niezmiernie prosty i nieskomplikowany, a wystawione wykresy, rysunki i t. p. są ułożone w ten sposób, że mogą być z łatwością zrozumiane i pojęte przez każdego, nawet nie specyalistę.

W witrynach kiosku zarządu dóbr hr. Branickiej wywieszono wiele ciekawych wykresów, dotyczących doświadczeń nawozowych pod różne ziemiopłody.

Z uwagi, że doświadczenia te należą do sieci pól doświadczalnych gub. kijowskiej, notujemy tylko ostateczne wyniki, które mają nadto znaczenie czysto lokalne.

Takie ostateczne wyniki dają się zreasumować w tem, że największy dają efekt i najbardziej się opłacają na glebach dóbr białocerkiewskich nawozy fosforowe — superfosfat i mączka Thomasa, dane obok obornika. Mniejszy efekt sprawia saletra — sole potasowe prawie żadnego widocznego skutku nie dały.

Zużycie sztucznych nawozów przez dobra maluje poniżej przytoczone zestawienie.

Zużyto sztucznych nawozów w latach:

	1907/8	1910/11
Superfosfatów	12,000 p.	19,500 p.
Soli Thomasa	4 000 „	6,500 „
Saletry	900 „	900 „

Niezmiernie ciekawe dla rolników są drobiazgowo zebrane dane przeciętne dla całych dóbr, dotyczące kosztów produkcyi różnego rodzaju roślin uprawnych.

Cyfry te, jako przeciętne z wielu jednostek gospodarczych, mają powagę wielkich cyfr i choć wpływy warunków lokalnych, jak np. ceny robocizny nieco ich znaczenie ogólne osłabiają, stanowią ważny przyczynek dla badań naukowych z dziedziny ekonomii rolniczej.

Dla braku miejsca zmuszeni jesteśmy przytoczyć tylko ostateczne wyniki za rok 1910/11, zaznaczając, że zarówno te dane, jak i wiele innych, zasługują na opublikowanie w specyalnej broszurze.

Koszty produkcyi różnych roślin w roku 1910/11 na 1 dziesięcinę wyniosły:

Wysadki buraków cukr.	82	rb.	50	kop.
Owies	26	„	—	„
Proso	33	„	—	„
Żyto	34	„	—	„
Pszenica	54	„	—	„
Buraki	85	„	—	„

Cyfry te obejmują wszelkie koszty łącznie z robocizną i przygotowaniem, oraz uprawą roli w ugorach, ale nie są obciążone przez rentę z ziemi.

O gospodarstwie leśnem w dobrach białocerkiewskich i olszańskich pomówimy przy przeglądzie działu leśnego wystawy.

Zjazd ubezpieczeniowo-pożarniczy ziemski.

—o—

Onegdajszy 2-gi dzień zjazdu rozpoczął się około godz. 11-ej rano. Uczestnicy zjazdu, podzieleni na dwie sekcye: ubezpieczeniową i pożarniczą, rozlokowali się w dwóch oddzielnych salach muzeum pedagogicznego.

Sekcya I, ubezpieczeniowa zajęła główne audytoryum, sekcya zaś II, pożarnicza ulokowała się w jednej z sal bocznych.

Obie sekcye obradują jednocześnie.

I sekcya ubezpieczeniowa.

Sekcya ubezpieczeniowa rozpoczęła swe czynności od wyborów prezydyum. Po porozumieniu się oddzielnych grup, zaproszono przez aklamacyę na prezesa sekcyi p. W. Essen (prezesa olszańskiego zarz. ziemskiego), na wiceprezesów pp.: M. Fridołowa redaktora miesięcznika „Strachowoje Dieło" i Jaiczkowa, a na sekretarzy pp.: Andrejewskiego (z Mińska Lit.), Siemionowa (z Moskwy) i Kompaniejca (z Mohylowa).

Rezultat wyborów przyjęto żywemi oklaskami, poczem sekcya uchwaliła obradować codziennie od godz. 10-ej do 3-ej, a wieczorami od godz. 8-ej—przyjmować udział w posiedzeniach plenarnych.

Na wczorajsze posiedzenie wyznaczono czytanie 4-ch referatów i autorowie tych prac niezwłocznie do wygłoszenia ich przystąpili.

Pierwszy referat wygłosił agent ubezpieczeń kijowskiego ziemstwa gubern., p. D. Tretiak. Tytuł referatu brzmi: *„O wprowadzeniu kontroli ziemstwa nad szacunkami ubezpieczeniowymi prywatnych Towarzystw ubezpieczeń."*

Referent dowodzi na przykładach, że w ziemstwie kijowskiem dość często, podczas swych czynności służbowych, spotyka się z szacunkami budowli, przewyższającymi rzeczywistą ich wartość.

Zjawiska takie są na porządku dziennym i tem się tłumaczą, że naprz. młyn, oceniany przez agenta ziemskiego na 300 rb., wkrótce po ubezpieczeniu go w Towarz. akcyjnem na sumę 2,250 rb. — spalił się. Młyn ten, jak wykazało śledztwo, kupiony był za 260 rb.

Referent przytacza ze swej praktyki kilka takich przykładów jaskrawych i rozwodząc się nad temi zjawiskami przychodzi do wniosku, że należałoby niezwłocznie wprowadzić nad szacunkami Tow. akcyjnych kontrolę ziemstwa i w tym celu proponuje zjazdowi opracowane przez siebie sposoby takiej kontroli.

Debaty nad tym referatem, jak i nad następnymi trzema innymi, pozostawiono na koniec posiedzenia.

Na mównicę wchodzi p. M. Sokołow agent kijowsk. ziemstwa gubern. i wygłasza drugi z kolei referat p. t. *„O kontroli społecznej nad szacunkiem majętnem ubezpieczanych w T-wach akcyjnych"*.

Referent, jak i jego kolega—przedmówca przytacza szereg przykładów, gdzie szacunek budowli znacznie przewyższał ich wartość, a natomiast nie wspomina nic o ubezpiecz. i innych ruchomości i nieruchomości, o których mówi nagłówek referatu. Spodziewaliśmy się usłyszeć coś o ubezpieczeniach rolnych, towarowych i fabrycznych, które przecież stanówią conajmniej trzy czwarte portfelu Tow. akcyjnych.

Referent zadowolił się tylko traktowaniem sprawy ubezpieczeń budynków, których właściciele nie tylko chcą się ubezpieczać, ale i „zabezpieczać" od strat ubocznych, związanych z ewentualnym pożarem, od „strachu" którego doświadczają przy pożarze i t. p.

Pan Sokołow wspomniał o nader ciekawych wypadkach umyślego podpalenia, gdzie tak pomysłowo „urządzane" były pożary, że nie było kogo pociągnąć do odpowiedzialności. Referat kończy się wnioskiem, aby szacunek asekuracyjny własności miejskiej oddać pod kontrolę zarządów miejskich, a poza miastami—pod kontrolę ziemstw.

Trzeci referat noszący tytuł: *„O wpływie oszacowania na liczbę pożarów stosownie do danych ubezpieczeń ziemskich w gub. Kazańskiej"*. Referat ten, opracowany przez członka kazańskiego zarządu ziemskiego, p. K. Borstela, oraz inspektora ubezpieczeń M. Ałpowa, wygłosił ten ostatni.

Autorzy referatu wskazują na pożary spekulacyjne, których przyczyny upatrują bez względnie w zbyt wysokiem oszacowaniu. Gdy dawniej lud wiejski i miejski był tego mniemania, że pożar — to kara Boża, a ubezpieczenie — jest *złem*, dzisiaj zapatrywania na tą kwestyę uległy zasadniczej zmianie i ubezpieczeni twierdzą, że ubezpieczenie jest *dobro*, a pożar — dobrodziejstwem Bożem i w dodatku takiem, które można... przyspieszyć.

To też w wielu bardzo wsiach gub. Kazańskiej powstawały kolektywne pożary „z niewiadomej przyczyny", a ludność zawczasu zdążyła zawsze usunąć swe ruchomości, oddając na pastwę ognia jedynie budynki.

W bardzo wyczerpującym i długim referacie autorzy jego dowodzą do jakich absurdów dochodziło szacowanie budynków i między innemi danemi przytaczają, że w najwięcej palnym powiecie spaskim w r. 1889 wysokość sumy ubezp. wynosiła 2,865 tysięcy rub., a w r. 1893 — zmniejszyła się do 1,361 tys. rub., t. j. o 53 proc., skutkiem przeszacowania wszystkich budynków. Nawet pozostawianie na ryzyku ubezpieczonego czwartej części szacunku, nie zapobiega umyślnym podpaleniom, które w wielu ziemstwach gub. Kazańskiej weszło w zwyczaj i stało się plagą społeczną.

Referenci proponują w konkluzyi, aby na częstotliwość pożarów stosować bezwzględnie obniżanie szacunku i w drodze prawodawczej wyrobić odpowiednie zarządzenia, którym podlegałyby nie tylko instytucye ubez. ziemskich i miejskich, ale i prywatne, oraz akcyjne, które nadmiernie wynagradzają straty i demoralizują pogorzelców.

Czwarty z kolei i ostatni referat wypowiedział p. A. Czerniewicz, inspektor ubezpieczeń kijowskiego ziemstwa gubern. Referat p. Czerniewicza mówi *„O obowiązku Tow. prywatnych stosowania się na wsi do szacunków ziemskich"*.

Z obszernego, a bardzo interesującego referatu p. Czerniewicza, dla braku miejsca zmuszeni jesteśmy wyciągnąć tylko konkluzye, a mianowicie: 1) w liczbie czynników, wpływających w ciągu ostatnich lat na „palność" wsi przez pożary spekulacyjne — leży przedewszystkiem nieprawidłowa ocena budynków, 2) rozwój akcyjnych Tow. ubezp. na wsi sprzyja spekulacyom ogniowym, paraliżując dążenia ubezpieczeniowe ziemskie, 3) normalny rozwój ubezp. ziemskich jest niemożliwy bez zastosowania środków, ograniczających T-wa prywatne 4) ustanowienie norm, poza które nie wolno byłoby ubezpieczonemu wychodzić przy „doubezpieczeniu" swego mienia ponad sumą obowiązkową w T-wach akcyjnych i 5) na drodze prawodawczej należy ustanowić przepis, na mocy którego prawidłowa ocena mienia, podług jego rzeczywistej wartości, służyć winna tak przy ubezpieczneniu mienia, jak i przy likwidacyi pożaru.

Po wygłoszeniu tych niezwykle ciekawych referatów zabierali głos w dyskusyi pp. Michajłow, Wilczyński, Dubrowski, Urbański, Siemionow, Jaiczkow, Jordan, Popaszyk, Arcybaszew, Szacht i Borysow.

Nadzwyczaj ciekawe były wszystkie dyskusye, na których konkluzye zgodzili się niemal wszyscy mówcy, a mianowicie, że zdemoralizowanie ubezpieczonej ludności do tego doszło, iż dzisiaj się ona nie chce już ubezpieczać, a woli „zasilamzadować" na sumy znacznie wyższe od rzeczywistej wartości budynków.

Jednocześnie w sąsiedniej sali obradowała Sekcya II—pożarnicza, która na wstępie przystąpiła do wyborów prezydyum. Przez aklamacyę zaproszono na prezesa sekcyi p. W. Gwozdika, inżyniera kijowskiego ziemstwa gub. na wiceprezesów pp: W. Krzyształowicza, dyrektora nowogrodzkiej szkoły budownictwa ogniotrwałego; I. Porysowa, pom. zarzadz. wydziałem ogniowym w twerskiem ziemstwie, a na sekretarza - p. M. Dyryżenko, instruktora przeciwpożarowego w kijowskiem ziemstwie gubernialnem.

Sekcya II uchwaliła obradować od godz. 9 i pół z rana do 11, od 11 do 2-ej po południu i od 4—7 wieczorem.

Wybrano też komisyę specyalną, złożoną z 20 osób, których obowiązkiem będzie rozpatrywać sprawy do niej przez sekcyę II skierowane.

Na onegdajszem posiedzeniu odczytano referaty: p. Nikko p. t. *„Sposoby wypróbowania dachówki piaskowo-cementowej i projekt norm technicznych tych sposobów"*, szkoły nowogrodzkiej p. t. *„Niektóre doświadczenia szkoły, dotyczące budownictwa ogniotrwałego"*, oraz p. D. Czystiakowa p. t. „Określenie proporcyi piasku różnorodnego przy produkowaniu dachówki piaskowo-cementowej".

Dla braku miejsca nie streszczamy tych referatów, zaznaczamy jednak, że kilkudziesięciu uczestników tej sekcyi z całem zajęciem wysłuchało odczyty, poczem nastąpiły ożywione debaty, charakteryzujące dążenie zarządów ubezpieczeń ziemskich do poprawy budownictwa wiejskiego przez przystępny zbyt materyałów ogniotrwałych przez ziemstwa wyrabianych.

Na plenarnem posiedzeniu onegdajszem, które rozpoczęło się o godz. 8-ej wieczorem, wygłoszony, a właściwie streszczony został referat p. T. E. von Landesena, członka rady Cesarskiego rosyjskiego Tow. pożarnego.

Część referatu przyjęto po wprowadzeniu licznych poprawek, sformułowanych przez wielu mówców po długotrwałych debatach.

Posiedzenie plenarne przeciągnęło się we we wtorek do północy.

Wczoraj również odbyły się posiedzenia obydwóch sekcyi, oraz posiedzenie plenarne.

Posiedzenie *I sekcyi—ubezpieczeniowej* ograniczyło swe prace na debatach nad referatami, wygłoszonymi na posiedzeniu onegdajszem.

Przemawiali pp. Smirnow, Szacht, Dubrowskij, Tichomirow, Gordin, Łobow, Żychorew, Siemionow, Jordan, Sysojew, Michajłow, Rossow, Ławrow, Tretiak i inni.

Liczebność mówców wskazuje na to, jakiem ciężkiem brzemieniem leży na rozwoju ubezpieczeń ziemskich konkurencya Towarz. akcyjnych. Wszyscy niemal mówcy zgadzają się z tem, że należy przedsięwziąć wojnę z Tow. akcyjnemi, wojnę na całej linii, uprawnioną i popartą przez władze prawodawcze.

Wszyscy niemal mówcy wskazują na niezdrową konkurencyę, jaka rozwinęła się ostatnimi laty w dziedzinie ubezpieczeń od ognia i radzą nad sposobami usunięcia tej konkurencyi, która w skutkach nie przynosi ludności państwa żadnych realnych korzyści, jeno ją demoralizuje.

Jednocześnie na posiedzeniu *II sekcyi—pożarniczej* pracowała komisya specyalna nad referatami, wygłoszonymi onegdaj a opracowanymi przez p. Nikko i szkołę nowogrodzką. Zredagowano odpowiednie rezolucye, które będą przedstawiane zjazdowi.

Po ukończeniu prac komisyi, około godz. 11-ej otworzyła posiedzenie sekcya II, na którem odczytano dwa referaty.

Pierwszy referat p. N. Karpowa p. t. *„Przemysł ludowy w dziedzinie wyrobu dachówki, oraz urządzenie składów dachówki, jako współczynnik popularyzowania budownictwa ogniotrwałego"*.

W swym rzeczowym referacie p. Karpow, jako instruktor pożarniczy (Kijow. zarz. gub. ziemskiego) krytykując różne materyały, używane na krycie dachów, dochodzi do wniosku, że jedynie dachówka piaskowo-cementowa jest jedynym dostępnym materyałem dachowym. Ujemną stroną tego materyału jest uciążliwy przewóz z fabryk ziemskich, połączony z kosztami i uszkodzeniami w drodze, nieraz odległej. Wobec tego referent proponuje agitacyę ziemstw w kierunku rozwoju drobnego przemysłu ludowego, popartą przez instruowanie wytwórców włościańskich, oraz—przez udzielanie im pożyczek, a także przez otwieranie po wsiach składów dachówki wyrobionej przez fabryki ziemskie.

Referat wywołał rzeczowe debaty i został przyjęty do wiadomości sekcyi.

Drugi referat nosił tytuł „O sposobach wprowadzenia budownictwa ogniotrwałego wśród włościan". Wygłosił go p. I. I. Sprynców, instruktor pożarniczy kijowsk. ziemstwa gubern.

Referent po krótkim wstępie ograniczył się do kilku wniosków, z których streszczamy najważniejsze:

1) uznać za niezbędne wprowadzenie przymusowego budownictwa ogniotrwałego (przeważnie dachy twardo kryte) dla wsi, ciasno zabudowanych;

2) uznać za niezbędne udzielenie funkcyonaryuszom ubezpieczeń ziemskich prawa wstrzymywania robót budowlanych, które wzbudzałyby niebezpieczeństwo ogniowe.

3) ustanowić minimalne odległości pomiędzy budynkami i wreszcie

4) uznać za niezbędne zorganizowanie ruchomych warsztatów dachówkowych wraz z odpowiednimi instruktorami.

Powyższe wnioski zostały przyjęte i nad nimi sekcya z ożywieniem debatowała.

Dzisiaj, pomimo święta prawosławnego, posiedzenia obydwóch sekcyi rozpoczną się o godz. 9 i pół rano.

Zjazd przeciwepidemiczny.

Referaty doktorów Amzterdamskiego, Zagorowskiego i docenta uniwersytetu kijowskiego p. Korczak Czepurkowskiego całkowicie wypełniły przedpołudniowe posiedzenie zjazdu dnia 24 b. m. Doktór Amsterdamski w swym treściwym referacie „Plantacye tytoniu w Rosyi południowe," przedstawił ciężkie warunki pracy (14—16 godzin na dobę) i życia pracownic plantacyi tytoniu.

Słuchając tego referatu, miało się wrażenie, że mowa tu nie o pracy w państwie europejskiem, lecz o kolonjach gdzieś w Ameryce z czasów niewolnictwa. Słusznie więc doktór Amsterdamski nazwał pracę taką „katorgą" i gorąco domagał się od zjazdu przyjęcia swych wniosków, co do możliwie prędszego unormowania warunków pracy tych „białych murzynek".

Zjazd jednogłośnie przyjął zredagowaną przez p. Igumnowa rezolucyę: konieczne jest unormowanie warunków pracy kobiet na plantacyach tytoniowych; w tym celu zjazd poleca prawną reglamentacyę dnia roboczego, wprowadzenie zmiatek najmu, wzbronienie pracy nieletnim, uzdrowotnienie mieszkań i dostarczenie pracownikom pomocy lekarskiej.

W celach zaś zbadania stanu pracy na plantacyach tytoniu, wyjaśnienia jej potrzeb i ulepszenia warunków zjazd poleca urządzanie specyalnych zjazdów właścicieli plantacyi tytoniu, fabrykantów tytoniu i przedstawicieli ziemstw i pracownic; oprócz tego zjazd poleca organizacyom społecznym zwrócenie uwagi na tę gałęź przemysłu i zwoływanie w tym celu obrad z osób zainteresowanych i kompetentnych.

Dr. Zagorowski poruszył bardzo aktualną sprawę odkażania w związku z szerzeniem chorób zakaźnych przez stawonogie.

Streściwszy w krótkich zarysach historyę badań nad szerzeniem chorób zakaźnych przez stawonogie (pchły, pluskwy, wszy, kleszcze), badań, które niezaprzeczenie stwierdziły, iż stworzenia te są często roznosicielami zarazy, referent przeszedł do sposobów odkażania mieszkań i sprzętów domowych. Ze środków odkażających najlepszy jest, według referenta, dwusiarczek węgla (CS_2).

Po wysłuchaniu referatu zjazd przyjął, co następuje: 1) domy noclegowe, baraki robotnicze, koszary, punkty noclegowe, więzienia i t. p. powinny posiadać instalacye do obmywania ciała (kąpiele, łaźnie, prysznice i umywalki) jak również instalacye do suszenia i odkażania ubrania; 2) uzdrowotnienie dzielnic robotniczych pomoc ekonomiczna ludności przedmieść jest palącą koniecznością dla tępienia szerzycieli chorób zakaźnych; 3) szerzenie wśród ludności wiadomości przyrodniczo-historycznych, hygienicznych i lekarskich jest zasadniczym środkiem dla owocnej walki z chorobami zakaźnemi i z ich szerzycielami. Wiadomości o wymienionych stawonogich powinny być szerzone wszelkimi sposobami (pogadanki lekarzy, wykłady popularne, rozdawnictwo odpowiednich broszur i druków. Powołać należy do tego wszystkie siły inteligentne, a więc pracowników ziemstwa, nauczycieli, weterynarzy, agronomów, techników, a także duchowieństwo i obywateli.

Rodzajem uogólnienia prac zjazdu jest referat docenta uniwersytetu kijowskiego doktora Korczak Czepurkowskiego „O roli państwa w ochronie zdrowia i w walce z epidemiami. Referent podkreśla konieczność ochrony zdrowia w interesach państwowych, gdyż siła państwa nie tylko w liczebności ludności, lecz i w jej zdrowiu leży.

Praca uzdrowotnienia ludności stanowi część polityki ogólnej państwa. Prowadzona ona być może dwojako: albo biurokratycznie, centralizując instytucye sanitarne — uzdrowotnienie drogą pasywną, z góry idące, albo — demokratycznie, powołując do pracy uzdrowotnienia społeczeństwo — uzdrowotnienie drogą aktywną. W całej pełni ten ostatni system przeprowadzony jest w Anglii, nic też więc dziwnego, że pod względem zdrowotnego stanu ludności Anglia zajmuje pierwsze miejsce wśród państw europejskich.

Na podstawie referatu p. Korczak-Czepurkowskiego zjazd jednogłośnie przyjmuje wypływające zeń wnioski, mianowicie:

1. Rola państwa w trosce o zdrowie polega na udziale instytucyi państwowych prawodawczych i wykonawczych w dziale uzdrowotnienia swego terytoryum i obrony tegoż od wtargnięcia chorób zakaźnych.

2. Stan zdrowotny kraju zależy od a) ustroju państwowego wogóle i od organizacyi sanitarno-lekarskich — szczególnie, b) od stanu nauki wogóle i medycyny — szczególnie, c) od dobrobytu i kultury ludności.

3. Jedynie organizacya sanitarna, opierająca się na samodzielności miejscowych samorządów i powołująca do aktywnego udziału w swych pracach jaknajszersze warstwy ludności jest w stanie zapewnić systematyczną, prawidłową i owocną walkę z pływami szkodliwymi dla zdrowia ludności, wpływami, wynikającymi z warunków fizycznych i czynników społecznych. Stąd konieczność uznania, że między prawidłowo zorganizowaną władzą państwową i samorządami miejscowymi nie powinno być antagonizmu. Podziałem pracy winny kierować tylko względy praktyczne o lepsze uskutecznienie zadań sanitarnych, lecz nigdy fałszywe domniemanie, że władza państwowa jest jedynie kompetentna w rozstrzyganiu zadań sanitarnych i kuratela władzy państwowej nad miejscowymi samorządami.

4. Państwo winno udzielić pomocy finansowej samorządom miejscowym dla uskutecznienia szerokich zadań sanitarnych, jak kanalizacya, wodociągi, urządzenia melioracyjne, stwarzanie hygienicznych osad fabrycznych, tanich mieszkań i t. p. 5. Tworzenie związków okręgowych samorządów miejscowych dla uskutecznienia zarządzeń sanitarnych, tworzenia instytutów epidemiologicznych, instytutu dla specyalizacyi i doskonalenia się lekarzy, budowy sanatoryów winno być popierane przez państwo.

Ostatnie posiedzenie zjazdu odbyło się dnia 24 b. m. w muzeum pedagogicznem. Prof. Lindenman mówił o roli, jaką odegrywają owady (muchy, karaluchy, pchły, wszy, prusaki i komary) w szerzeniu chorób zakaźnych i nawoływał uczestników zjazdu do zbierania kolekcyi owadów, właściwych danej okolicy i do przesyłania ich do instytutów naukowych. Tylko drogą naukową można dojść do tych rezultatów, do jakich w tym względzie doszły państwa zachodnie (wykrycie zarazku malaryi u komarów, zarazka choroby sennej u specyalnego rodzaju much, dotąd nieznanego zarazka tyfusu plamistego u wszy).

Po Lindenmanie p. Howsiejew odczytał przyjęte przez sekcye uchwały.

W kwestyi referatu d-ra Gawłowskiego „O sanitarnych kuratoryach" zjazd przyjął wypracowaną przez specyalnie powołaną do tego komisyę uchwałę. Brzmi ona: w celu planowej walki z epidemiami pożądanem jest tworzenie rejonowych kuratoryów sanitarnych, będących w związku z ogólną organizacyą sanitarno lekarską powiatu, lecz koniecznie wyzwolonych z pod opieki administracyjnej.

Prezes sekcyi ziemskiej d-r Mejerkow odczytał wnioski sekcyi, co do stanu pomocy lekarskiej w poszczególnych guberniach. Braki organizacyi pomocy lekarskiej na Podolu sekcya upatruje w wielkiej ilości felczerów bez fachowego wykształcenia (7 razy więcej niż felczerów fachowo wykształconych), 2) w małej ilości własnych gmachów szpitalnych (50%), 3) w małej ilości łóżek w szpitalach wiejskich. Do dodatnich objawów sekcya zalicza udział przedstawicieli ziemstw w obradach komisyi powiatowych lekarskich i stworzenie gubernialnego biura sanitarnego.

Co do gubernii kijowskiej, sekcya uważa za niewłaściwe naznaczanie felczerów bez wykształcenia specyalnego do walki z epidemią, pochwala natomiast znaczne asygnowania na popularyzacyę wiadomości hygienicznych i stworzenie biura sanitarnego.

Do cech dodatnich organizacyi lekarskiej na Wołyniu sekcye zalicza obsadzania samodzielnych rejonów przez fachowych felczerów, zwraca jednak uwagę na małą liczbę łóżek w szpitalach miejskich, małą ilość własnych gmachów szpitalnych; brak związku między powiatowemi i gubernialną organizacyę lekarską i brak stałego personelu dla walki z epidemiami.

Zjazd uchwala przyjęte przez sekcye wnioski: a) w walce z epidemiami główną rolę powinien odegrywać stały personel lekarski, b) koniecznem jest stwarzanie w każdym rejonie kamery dezynfekcyjnej, c) pożądanem jest budowanie po wsiach łaźni i kąpieli, d) pożądany jest udział ziemstwa w projektowanym powszechnym spisie ludności, jak również wykorzystanie danych zdobytych tą drogą, e) pożądanem jest obsadzanie posad dozorczyń chorych przez siostry miłosierdzia.

Sekcya miejska stwierdza słaby udział miast w zjeździe. Na rozesłaną ankietę do 150 miast otrzymano odpowiedź tylko od 11 miast. Między innemi nie odpowiedziały Charków, Odesa, Żytomierz i Kamieniec.

Sekcya stwierdza: 1) opłakany nie oparty na żadnym systemie sposób walki z epidemiami w miastach, b) brak odpowiedniego nadzoru sanitarnego nad szkołami miejskiemi, wreszcie ogromny udział miast w wydatkach ogólnopaństwowych, co tamuje rozwój organizacyi sanitarno-lekarskiej miejskiej. Na zasadzie powyższych przesłanek sekcya uchwala: „W walce z epidemiami koniecznem jest, aby stosunek całej ludności do odpowiednich zarządzeń sanitarnych był oparty na uświadomieniu i aby ułatwiona była możliwość wpływu na stan zdrowotny danej miejscowości; celowa walka z epidemiami w miastach możliwa jest tylko przy zupełnej demokratyzacyi zarządów miejskich.

Uchwały tej nie dopuszcza pod głosowanie plenum p. Sukawkin, który motywuje owo niedopuszczenie tem, że nie należy do kompetencyi zjazdu rozstrzyganie kwestyi demokratyzacyi samorządów miejskich.

Po przyjęciu przez zjazd uchwał sekcyi dróg i komunikacyi p. Własjkow daje streszczenie prac zjazdu i statystykę jego. Na zjeździe najliczniej są reprezentowane ziemstwa (56 proc.)

Podkreśla to i dr. Igmanow, mówca następny, zaznaczając, że zjazd jest jak gdyby przeglądem działalności ziemstw.

Zjazd następny postanowiono zwołać w Jekaterynosławiu w 1916 roku.

O rewizyę traktatu.

Onegdaj w lokalu kijowskiej izby eksportowej odbyło się posiedzenie tymczasowego biura komitetu do rozpatrzenia traktatu handlowego z Niemcami. Przewodniczący biura zakomunikował zgromadzonym, że pozwolenie na zwołanie zjazdu eksportowego nadeszło już z Petersburga, lecz jest spóźnione i zmusza do odłożenia zjazdu. Po dłuższej dyskusyi uchwalono zjazd odroczyć na luty roku 1914. Co do referatów, które mają być odczytane na zjeździe, to postanowiono podzielić je na dwie kategorye: płatnych i bezpłatnych. Do pierwszej kategoryi należą następujące: 1) hodowla bydła i handel mięsem w związku z rewizyą traktatu handlowego z Niemcami; 2) o eksporcie kukurydzy z rejonu poł.-zachodniego; 3) o wywozie jaj i 4) o wywozie paszy (jęczmienia, owsa, otrębów, traw pastewnych i makuchów). Do drugiej kategoryi należą referaty: 1) o potrzebie podniesienia ceł na chmiel zagraniczny; 2) o eksporcie grochu z rejonu Poł.-Zachodniego; 3) o imporcie maszyn rolniczych i 4) o wwozie produktów przemysłu chemicznego. Z ostatniej grupy referatów pierwszy ma opracować wołyńskie towarzystwo plantacyi chmielu i ostatni—Południowo-rosyjskie Towarzystwo handlu towarami aptecznymi.

W dalszym ciągu posiedzenia postanowiono ostateczne zorganizowanie komitetu rejonowego do rewizyi traktatu odłożyć do czasu zwołania zjazdu eksportowego. Następnie skonstatowano, iż przypływ nowych członków do powstającego komitetu raźno postępuje, największa frekwencya członków spodziewana jest jednakże dopiero we wrześniu po odbyciu kolejnych zgromadzeń ziemskich.

W końcu uchwalono zwołać po ukończeniu zjazdu rolniczego członków biura tymczasowego z nadaniem mu prawa kooptacyi nowych członków z pośród uczestników pomienionego zjazdu, podzielić biuro na sekcye i rozpatrzeć w nich nadesłane referaty, które mają być składane nie później niż 15-go listopada r. b.

Z zakładów naukowych.

Wyższe kursy żeńskie. Dotychczas na kursy zostało przyjętych 371 abituryentek. Z nich na wydział matematyczny — 123 słuchaczek, na wydział przyrodniczy — 36, na historyę — 89, na wydział historyczno-filologiczny — 19, na wydział słow.-rosyjski — 98, oraz na oddział germ.-romański — 6.

Prócz tego dopuszczono do słuchania wykładów w charakterze wolnych słuchaczek — 7 osób.

Kancelarya kursów przyjmuje codziennie zapisy do godz. 12. m. 45.

Dyrektor zaś przyjmuje codziennie o g. 1 w południe, oprócz świąt, niedziel i poniedziałków.

Słuchaczki, przyjęte na I-szy semestr mogą otrzymywać w kancelaryi matrykuły codziennie pomiędzy godz. 11-tą a 2-gą w południe. Bez matrykuł wstęp na wykłady wzbroniony.

Wykłady rozpoczną się o godz. 9-ej rano w d. 3 września.

Słuchaczki, które złożyły podania w ministerstwie oświaty o dopuszczenie ich do egzaminów przy komisyi egzaminacyjnej fizyko-matematycznej w uniwersytecie kijowskim, podczas sesyi wiosennej — wzywane są do otrzymania swych dowodów osobistych do zarządu kijowskiego okręgu naukowego we wtorki i soboty pomiędzy godz. 10 a 12 w południe.

Instytut handlowy. Jak wiadomo, komitet naukowy instytutu handlowego postanowił wyznaczyć egzaminy ostateczne w komisyi państwowej na czas od 16 września do 8 października. Obecnie ministerstwo przemysłu i handlu uchwałę komitetu zatwierdziło.

Remigiusz Kwiatkowski.

Aforyzmy Wschodu.

I.

(Z perskiego)

—o—

Swe gęsi za łabędzie
uważać każdy rad,
i zdawać mu się będzie,
że w gęsiach ma łabędzie.

Oddawna w takim błędzie
trwać nie przestaje świat—
swe gęsi za łabędzie
uważać każdy rad.

———

Gdy szach weźmie kurę jedną,
ministrowie—tysiąc,
złupią, zniszczą ludność biedną,
gdy szach weźmie kurę jedną.

Że trafiłem w rzeczy sedno,
na to mógłbym przysiądz—
gdy szach weźmie kurę jedną,
ministrowie—tysiąc.

KRONIKA.

Kalendarzyk

Dziś 29 (11) Ścięcie głowy Św. Jana Chrzciciela.
Jutro 30 (12) Feliksa.

Wschód słońca o godz. 5 m. 30
Zachód słońca o godz. 6 m. 23
Długość dnia godz. 12 m. 53

Kalendarzyk Historyczny.

11 września n. st.

Roku 1831. Generał Lafayette wzywa rząd francuski do uznania niepodległej Polski.

———

— **Nowy prefekt.** Ks. Ludwik Żmigrodzki, piastujący od lat 3-ch urząd wikaryusza przy kościele św. Mikołaja w Kijowie, wezwany został przez władze dyecezyalne na prefekta szkół berdyczowskich, gdzie ma objąć wszystkie zakłady naukowe.

Młody kapłan po ukończeniu wyższych studyów za granicą, pracując w naszem mieście, zdobył uznanie ogółu swą gorliwością i zyskał serca wielu uczynną miłością dla bliźnich.

— **„Aforyzmy Wschodu"**. Pod tym tytułem ukaże się, zaczynając od dnia dzisiejszego na łamach naszego pisma szereg tłumaczeń z japońskiego, chińskiego, arabskiego, perskiego i hinduskiego języków, dokonanych przez znanego już dziś polskiego oryentalistę i poetę p. Remigiusza Kwiatkowskiego.

Pan Kwiatkowski odbył dłuższe studya oryentalistyczne, których owocem był między innemi tomik liryków japońskich wydany przed paru laty u Gebethnera i Wolffa, a dziś już zupełnie wyczerpany.

Wśród oryentalistów Europy Zachodniej p. K. jest znany szeroko z tego względu, iż pierwszy nadał najbardziej odpowiadającej duchowi wiersza japońskiego formę tryoletu.

„Aforyzmy“ tłumaczone zostały specyalnie dla naszego pisma.

— **Ze szkoły p. Z. Żukiewiczowej.** W nadchodzący poniedziałek rozpoczyna się w szkole przygotowawczej p. Zofii Żukiewiczowej rok szkolny. Z rana o godz. 10 ej odbędzie się nabożeństwo, a następnego dnia we wtorek, 3 września, rozpoczną się lekcye we wszystkich klasach.

Jak się obecnie wyjaśniło egzaminy dzieci przechodzących ze szkoły p. Żukiewiczowej do szkół średnich, które to egzaminy odbyły się jeszcze w maju b. r. dały wyniki pomyślne—przyjęto do szkół średnich 13 wychowanków p. Żukiewiczowej (8 chłopców i 5 dziewczynek).

— **Goście szwedzcy w Kijowie.** Wczoraj z rana przybyli do Kijowa pp. E. E. Etzel, naczelny redaktor gazety „Aftanbladet“ ze Sztokholmu, Emar Ekstrand, generalny konsul szwedzki z Petersburga w towarzystwie profesora Jakowlewa.

Goście szwedzcy, zatrzymawszy się w hotelu Francuskim, złożyli wizytę wice-konsulowi szwedzkiemu, p. Michałowi Bukowińskiemu, z którym w ciągu dnia wczorajszego zwiedzali wystawę.

W godzinach popołudniowych p. Bukowiński podejmował swych gości obiadem.

Przybyli zachwyceni są miastem i pięknem położeniem wystawy. Zabawią w Kijowie parę dni.

— **Nowe przedsiębiorstwo w Kijowie.** Dowiadujemy się z wiarogodnego źródła o organizacyi poważnego przedsiębiorstwa w Kijowie, mającego za cel budowę stacyi elektrycznych, tramwai dla miast, telefonicznych sieci dla ziemstw, eksploatacyę koncesyi na oświetlenie elektryczne i tramwaje w miastach południowo-zachodniego kraju. Oprócz tego towarzystwo podejmuje się budowy szkół i szpitali dla ziemstw.

Do Towarzystwa należy już wielu tutejszych kapitalistów i obywateli ziemskich, głównym zaś organizatorem jest inżynier Witold Okoniewski.

— **Niezwykła propozycya.** Jak wiadomo kijowska rada miejska wszczęła w swoim czasie starania o zaciągnięcie 25 milionowej pożyczki na skup przedsiębiorstwa tramwajowego w mieście. Obecnie gubernator kijowski otrzymał od hr. Eugeniusza von Hardegg z Berlina prośbę, w której ten ostatni proponuje miastu udzielenie pożyczki w wysokości 25,000,000 rubli na 5% z terminem spłaty w ciągu 40-tu lat.

— **5-milionowe powództwo.** Dnia 31 lipca r. b. zapadła, jak wiadomo, decyzya kijowskiej izby sądowej o wytoczenie śledztwa karnego pod zarzutem przestępstwa przewidzianego art. 362 kod. kar. przeciwko członkom byłego zarządu konkursowego masy upadłości Junkiera i przemysłowca kijowskiego J. Epsztejna. Obecnie J. Epsztejn złożył prowadzącemu śledztwo sędziemu śledczemu do spraw szczególnej wagi W. Fenence podanie, w którem dowodzi, iż działalność wyżej wspomnianych osób przyprawiła go o straty, których ogólna suma sięga 5 milionów rubli. Na tej zasadzie poszkodowany prosi o dopuszczenie go do udziału w sprawie w charakterze powoda cywilnego.

— **Przed zwołaniem zjazdu działaczy miejskich.** Gubernator kijowski otrzymał od ministerstwa spraw wewnętrznych zawiadomienie, że ministerstwo nie widzi żadnych przeszkód ku temu, by w mającym się odbyć w Kijowie zjeździe działaczy miejskich wzięli udział w charakterze przedstawicieli grupy miejskiej Dumy Państwowej posłowie N. Rostowcew, A. Welichow i W. Demczenko.

— **Wybory nowego posła.** Gubernator kijowski otrzymał od ministra spraw wewnętrznych w drodze telegraficznej zlecenie, by po porozumieniu się z gubernialnym marszałkiem szlachty i prezesem kijowskiego gubernialnego zgromadzenia ziemskiego wyznaczył termin wyborów nowego posła do Dumy Państwowej na miejsce ustępującego Bezaka.

— **Zjazd rolniczy.** W biurze zjazdu rolniczego w ciągu ostatnich dni panuje ruch nadzwyczajny. Pośpiesznie wykończane są wszystkie prace przygotowawcze, codziennie zgłaszają się przybywający do Kijowa uczestnicy zjazdu, którym wydawane są karty wstępu i udzielane wszelkiego rodzaju informacye; biuro mieszkaniowe, utworzone przy komitecie organizacyjnym, zajęte jest umieszczeniem przybyłych w przygotowanych zawczasu lokalach. Dziś wieczorem odbędą się ostatnie przed rozpoczęciem zjazdu posiedzenia biura zjazdu i komitetu organizacyjnego, na których ostatecznie ustalony będzie porządek dzienny pierwszego posiedzenia po uroczystem otwarciu zjazdu.

Oprócz przemówień powitalnych i wyborów członków prezydyum, na pierwszem posiedzeniu plenarnem wygłoszą przemówienia referaty: pp. K. Maciejewicz na temat „Rolnictwo i kultura“. prof. A. Nabokich—„Najbliższe zadania agronomii naukowej i praktycznej“, W. Totomianc—„Z powrotem do ziemi“, A. Sokolski — „Rolnictwo i rozwój wytwórczych sił Rosyi“.

Ogółem nadesłano dotychczas 165 referatów, w tej liczbie 19 dla sekcyi hodowlanej, 27—dla sekcyi ogrodnictwa, 33—z zakresu agronomii społecznej, 10—z dziedziny leśnictwa, 37—dla sekcyi rolnej, 21—dla sekcyi ekonomicznej, 14 — dla wspólnych posiedzeń sekcyjnych i 4—dla posiedzeń plenarnych.

— **Brak wody.** Do zarządu miejskiego codziennie napływają skargi na Towarzystwo wodociągów. Brak wody daje się odczuwać tak w różnych dzielnicach miasta, jak i na przedmieściach. Między innymi dyrektor politechniki zawiadomił wczoraj prezydenta miasta, że już od 16 sierpnia po kilka godzin dziennie w instytucie nie było wody, od 20 zaś do 22 sierpnia politechnika zupełnie była jej pozbawiona. Dyrektor instytutu zwraca uwagę, iż taki stan rzeczy może uniemożliwić prawidłowy bieg zajęć w politechnice, oraz grozi poważnem niebezpieczeństwem w razie pożaru.

Poza tem w zarządzie miejskim otrzymano szereg skarg tej samej treści od niektórych właścicieli nieruchomości przy Kreszczatyku i ul. Wielkiej Wasylkowskiej.

— **Z komisyi tramwajowej.** Wydział koncesyjnego zarządu miejskiego opracował preliminarz miejskiej komisyi tramwajowej na rok 1914. Dochód w postaci opłacanych przez Towarzystwo tramwajowe procentów od dochodów z eksploatacyi tramwajów, obliczono w sumie 74 336 rb. Wydatki komisyi w roku przyszłym przewidziane zostały w ilości 38,600 rb, w tej liczbie pensye urzędników 11 700 rb., prace przygotowawcze w celu wykupienia przedsiębiorstwa tramwajowego 25,000 rb, na usuwanie śniegu z toru tramwajowego w Puszczy Wodnej 1,500 rb., oraz wydatki kancelaryjne—400 rb.

— **Ogłoszenia w autobusach.** Miejska komisya tramwajowa udzieliła p. W. Sorokinowi pozwolenia na wywieszenie ogłoszeń w 5 autobusach miejskich za opłatą 300 rb. rocznie.

— **Zjazd pszczelarzy.** W czasie od 1 do 7 września r. b. odbędzie się w Kijowie VII wszechrosyjski zjazd pszczelarzy, zwoływany przez kijowskie Towarzystwo miłośników przyrody, w celu rozpatrzenia i wyjaśnienia potrzeb pszczelarstwa oraz opracowania sposobów i środków w celu podniesienia i rozpowszechnienia w państwie tej gałęzi gospodarstwa wiejskiego. W zjeździe uczestniczyć mogą tak osoby zajmujące się pszczelarstwem, jaki i interesujące się niem.

Najważniejszym punktem programu zjazdu będzie utworzenie wszechrosyjskiego komitetu pszczelarskiego, w celu zjednoczenia wszystkich organizacyi pszczelarskich, istniejących w obrębie państwa. Poza tem zjazd obradować będzie nad koniecznością wydania specyalnych ustaw, zmierzających ku popieraniu rozwoju pszczelarstwa i ochraniających interesy pszczelarzy; wyjaśnieniem racyonalności środków stosowanych przez rząd, ziemstwa i organizacye społeczne w celu podniesienia i rozwoju pszczelarstwa, oraz nad projektem założenia specyalnych instytucyi doświadczalno-pszczelarskich.

Na zjeździe opracowany będzie również program następnego wszechrosyjskiego zjazdu pszczelarzy. Sprawozdanie z prac zjazdu przedstawione zostanie departamentowi rolnictwa.

W czasie zjazdu ma być również zwołana specyalna narada rządowych i ziemskich specyalistów i instruktorów-pszczelarzy przedstawicieli towarzystw pszczelarskich oraz szereg wycieczek w okolice miasta na wystawę kijowską.

Dotychczas nadesłano około 20 referatów.

— **Nieporozumienie.** W swoim czasie donosiliśmy, że gen.-gubernator kijowski F. Trepow, otrzymał z ministerstwa spraw wewnętrznych okólnik w sprawie wyborów sędziów pokoju w guberniach kijowskiej, podolskiej i wołyńskiej. Okólnik ten, będący w związku z reformą sądu miejscowego, przysłany został gen. gubernatorowi kijowskiemu przez omyłkę, ponieważ wzmiankowana reforma nie dotyczy bynajmniej pomienionych trzech guberni.

Pomimo to okólnik ów, zalecający naczelnikowi kraju baczenie, by gubernatorzy poczynili odpowiednie kroki celem nagromadzenia przed 1-ym stycznia 1914 roku niezbędnych dla dokonania wyborów materyałów, został rozesłany do wszystkich instytucyi administracyjnych, które w ten lub inny sposób mogły mieć styczność z reformą sądu miejscowego. Niektóre z tych instytucyi przystąpiły nawet do prac przygotowawczych, inne zaś zwróciły się do ministerstwa po różne wyjaśnienia, ponieważ w okólniku było sporo miejsc nie dość jasnych.

Przed paru dniami ministerstwo spraw wewnętrznych, interpelowane nieustannie przez różne instytucye administracyjne, pospieszyło z wyjaśnieniem, że prawo o wyborach sędziów pokoju nie rozciąga się bynajmniej na gubernie kijowską, podolską i wołyńską i że w pomienionych guberniach nie przestaje dotychczas obowiązywać poprzedni system mianowania sędziów pokoju.

— ZAMACH SAMOBÓJCZY. Onegdaj o godzinie 5-ej po poł. na przystani rzuciła się do Dniepru 20-letnia Marya Klimkowa. Desperatkę wyciągnięto z wody.

— OPRYSZEK. Na cmentarzu Bajkowym 17 letni Syczugow napadł na P. Chodorkowską i zadał jej nożem ranę w rękę, poczem rzucił się do ucieczki. Za Syczugowem puścili się w pogoń znajdujący się w pobliżu studenci Djakowski i Taran, którym S. uciekając, groził, D. strzelił doń z rewolweru, jednakże bez skutku. Już na ulicy Djakowskiej zdołał aresztować rabusia znajdujący się na posterunku stójkowy.

— KRADZIEŻE. W domu Nr 47 przy ul. Twerskiej z mieszkania Głockiego skradziono portmonetkę z 250 rb.

Z mieszkania E. Klingenberg (Sadowa Nr 1) skradziono 2,300 rb. Aresztowano podejrzaną o kradzież służącą.

— POŻAR. Na Priorce przy ul. Staro-Zabarskiej spalił się dom, należący do Rozenberga.

— KRWAWE STARCIE. Na Syrcu podczas bójki raniono A. Panczenkę kamieniem w głowę. Rannego odwieziono do szpitala.

— GRABIEŻ. Onegdaj wieczorem na ul. Sobaczaja Tropa trzech chuliganów napadło przechodzącego Z. Graums, zdarło mu ubranie i obuwie i zbiegło. G. w bieliźnie i boso dostał się do cyrkułu peczerskiego, lecz wysłany pościg pozostał bez skutku.

Biuletyn kijowskiej stacyi meteorologicznej.

Dnia 28 sierpnia (10 września) 1913 r.

	g. 7 z rana	g. 1 po poł.	g. 9 wiecz.
Temp. pow. wedł. Cels.	7,5	16,8	11,6
Barometr przy 0° w mm.	750,2	748,8	745,8
Stop. wilgotności w proc.	83	40	65
Kier. i szybk. wiatru (w mtr.)	W	PołdPłZ	PołdWs
Chmur. wedł. 10-stopn. syst.	2	10	0
Ilość opadów w mm.	1	—	—

od g. 9 ej wiecz. do g. 9-ej wiecz.	
Najw. temper. powietrza w ciągu doby	18,1
Najniższa	5,3
Przeciętna temper. pow. w ciągu doby	12,0
Wielol. przed. temp. pow. w ciągu doby	15,6

Ogólny stan pogody w Rosyi europejskiej z rana na podstawie telegramu głównego Obserwatoryum fizycznego:

Temperatura niższa od normalnej w większej części Rosyi.

Opady notowane na wschodzie i miejscami w niektórych rejonach Rosyi europejskiej, oprócz zachodu i pasa południowego.

Pogoda spodziewana na d. 29 sierpnia w Rosyi europ.: nieco cieplej na południowym zachodzie i w części centrum; chłodno na północnym wschodzie i na wschodzie, chłodnawo w pozostałych rejonach, deszcze w zachodniej części i na północnym wschodzie.

W Kijowie—nieco cieplej, stopniowe pogorszenie pogody.

Z teatru i muzyki.

Teatr Polski w Ogniwie.

„Dobrze skrojony frak“ G. Dregelly'ego.

Publiczka lubi widzieć i słyszeć drwiny z wielkich tego świata, szczególniej, kiedy te drwiny i żarty nie grożą najmniejszem zakłóceniem spokoju słuchaczy i widzów. Bezgraniczna radość wybucha na sali, gdy w „Losach Europy“ bankier Portalez powiada, iż trudniej jest o dobrego lokaja, niż o ministra.

I w krotochwili Dregelly'ego, kiedy sprytny i czelny krawczyk raz po raz wygłasza swe cyniczne aforyzmy o dobrze skrojonym fraku, kiedy szybko, jak meteor, drwiąc z mężów stanu i nauki i wszelkich zdolności umysłowych, pnie się w górę po drabinie życiowej, aż sięga po portfel ministra — publiczka drży z radości i jawnie manifestuje swe zadowolenie, oraz sympatye dla bohatera.

„Dobrze skrojony frak“ jest na naszej scenie wznowieniem i w sezonie ubiegłym sztuka ta cieszyła się dużem powodzeniem.

Naturalną jest rzeczą, że wśród wykonawców wyróżniali się przedewszystkiem ci artyści, którzy w roku ubiegłym dostatecznie się z sobą zgrali, a więc p. Tatarkiewicz (krawczyk von Melcer), p. Rychłowski — notliwy minister, p. Lechowski, jako świeżo kreowany baron i wykonawcy ról pomniejszych, jak p. Gzylewska, pp. Wroncki, Baszyński i inni.

Z nowych sił we „Fraku“ po raz pierwszy wystąpiła p. Kosecka, jako Laura Aldorf. Z ukazania się artystki na chwilę w drobniutkim epizodziku wyrobić sobie pojęcie o jej uzdolnieniu niepodobna. Nader korzystne wrażenie zrobiła p. Biskupska, jako Emma Reiner.

Reszta wykonawców dostrajała się do udatnej całości.

T. M. S.

W piątek ukaże się po raz pierwszy doskonała komedya lekka R. D. Jounga p. t. „Mąż z loteryi“, której długotrwałe powodzenie na scenie warszawskiej wymownie świadczy o istotnej wartości tej sztuki. Obsadę stanowią wybitne siły naszej sceny pp: Danin-Rychłowska, Biskupska, Sachnowska, Ordężanka, Kosecka, oraz pp: Tatarkiewicz, Wroncki i in.

Sprzedaż biletów na tę interesującą nowość idzie raźno.

W sobotę po raz wtóry przemówi ze sceny prześlicznym swym wierszem Morstin, rozsnuwając przed oczyma widzów wspaniały dramat o „Liliach“.

Na niedzielę dyrekcya zapowiada premierę świetnej komedyi z francuskiego p. t. „Zdobycie Berg-op Zoomu.

PRZYJECHALI DO KIJOWA.

Hotel Continental: pp. Gładyszewski, M. Możarow, K. baron Garsdorf von-Eodendorf, B. baronowa Mengden, Wł. Saburow, M. Abazow, S. Zajeczkind, K. Dmóchowski, S. Kozłow, S. Iwanow, A. Manuiłow, I. hrabia Krasicki.

Grand-Hôtel: pp. K. Miml, W. hrabia Olsufjew, Z. Połowcowa, M. Melnikowowa, H. Kononen, E. Wartanen, E. Wuzriwirwa, K. hr. Benkendorf, N. Bakiejewa, W. Lejfgen, M. Gaull.

Hotel François: pp. M. Kruglikow, G. Pomokgan, Fr. Rejman, W. Strzembosz, R. Wojczyńska, J. Wojczyński, Br. Dąbrowski, B. Kruglikow, A. Czerniawski, T. Czerniawska, L. Jankowski, A. Jankowska, K. Dąbrowski, B. Pankowski, L. Reminder, Br. Gordziałkowski, W. Edwards, St. Moczulski, A. Jarmołowiczowa, A. Ganszik, M. Niewski, B. Linkwarew, P. Korohka, S. Kalmanson, Z. Zinowjew, W. Zawadzki, S. Kahener, M. Bukowski.

Hotel Ermitage: pp. A. Woroncowowa-Weljaminowowa, W. Woroncowowa-Weljaminowowa, E. Woroncowowa-Weljaminowowa, J. Kurdybanowski, K. Bork, I. Radionow, H. Radionow, M. Chrząszczewska, N. Krachmańska, A. Gerszman, W. Gall.

Hotel Hindyssiuko: pp. A. Możajski, B. Zuzin, P. prof. Lejkfeld, J. Erefeld, G. Majer, L. Polska, J. Zabotin, W. Gaworowski, M. Dunnikow, B. Tabaczyński, M. Gorianowowa, M. Sawicki, M. Mieo, E. Stanilewicz, F. Sulimowski, Wł. Oliferow, N. Semperowicz, M. Łukaszewicz, Wł. Adamowicz, P. Czepielew, M. Stiguoienko, P. Sawicki.

Hotel Praga: pp. K. Zapalski, M. Dajlidowicz, W. Mepuszkin, I. Konoratjew, B. Riazankin, A. Peter, K. Richert, A. Piatic, St. Niewiarowska, A. Karmin, M. Gitas, R. Niewiarowski, W. Stroganow, A. Szczepowski, P. Danilewski, P. Żebiniew, A. Iwanowowa, W. Władkowska, J. Władkowski, M. Arszpuło, G. Łuckiewicz, M. Iwanowowa, M. Zujewowa, M. Nowicki, Wł. Księdzierski, P. Romanowowa, L. Welfring.

Hotel Kané: pp. I. Kołdajew, W. Grudziński, A. Olechowski, E. Szchaczewski, L. Dziarski, M. Czarzewski, D. Sielecki, S. Hakanson.

Hotel Universal: pp. T. Maszyn, M. Gurarii, P. Żils, J. Margolin, Z. Buckiewicz, A. Iljiński, M. Płotnikow.

Palast-Hôtel: pp. J. Fiks, P. Trachtenberg, M. Lurie, J. Zajdman, St. Lubiński, M. Woroniecka, A. Woroniecki, Wł. Rakowszczik, A. Minc, E. Ponomariew, Z. Suchotinowa, P. Sandykow, M. Suwirow, M. Skripicyn, I. Sołłogub, K. Gubins, J. Goldensztejn, J. Bachman, A. Kazi, P. Trachtenberg, Ss. Zinger, P. Kowelki-Zingerman, S. Kowelki Zingerman, Ch. Elsztejn, A. Rajtman, J. Sztamm, A. Kosman, M. Swarcman, B. Bizberg, M. Lewinson.

Hotel Rossya: pp. L. Grodzicka, H. Jaroszyński, O. Głobaczewa, A. Głobaczew, M. Cholimski, G. Janson, T. Czikało, Z. Koszlicz, P. Koszlicz, H. Buchinik, J. Buchinik, F. Kolański, M. Fedosiejew, P. Dutow, M. Samojłowa, Wł. Iwenin, M. Sworono, H. Kasperowiczowa, A. Kasperowicz, K. Kasperowiczowa, J. Kasperowicz, D. Kaniewiec, J. Kaulewiec, M. Zielenginowa, M. Zielenin, B. Ratyński, P. Hendrixsen, P. Mirkowicz, R. Jarocki, M. Troicki, A. Bykowowa, W. Bykow, L. Pawszina, Wł. Kulczycki, M. Czikidowska, L. Djaczenko, W. Wenustow, J. Ufnarowski, A. Szolken, L. Ufnarowska, Z. Budarina, J. Grodecki, Ł. Misiura, S. Pedko, L. Szmidt, W. Dobyczin, M. Brażnikow, L. Pawszina.

OFIARY.

W Administracyi „Dziennika Kijowskiego“ złożyli:

Na szpital rz.-kat. w Kijowie: p. Leon Malinowski 10 rb.

Na wpisy, do uznania Redakcyi: p. N. N. 1 rb. 50 kop.

Na biedne dzieci przy Tow. Dobroczynności: p. Połozowa 5 rb.

Ze sportu.

Piłka nożna.

Wczoraj zakończyły się olimpijskie zapasy piłki nożnej. W zapasach uczestniczyły tylko kijowskie drużyny, mianowicie: „studentów Politechniki“, „Sławia“, T-wa „Sport“ i T-wa „miłośników sportu“. Wczoraj grały 1) drużyna „studentów Politechniki“ z T-wem „Sławia“ na pierwszeństwo ponieważ w dniu onegdajszym obie drużyny odniosły zwycięstwo. 2) T-wo „Sport“ z T-wem „miłośników sportu“. Pierwsze walczyły drużyny „T-wa „Sport“ i T-wa „miłośników sportu. Cały czas atakowała drużyna T-wa „miłośników sportu, przeciwnicy jednak dzielnie się bronili i dopiero po upływie 40 tu minut ulegli. W końcu zapasów T-wo „miłośników sportu“ osiągnęło zwycięstwo w stosunku 6 : 2 i tym sposobem zdobyło trzecie miejsce.

O g. 4-ej m. 15 rozpoczęła się gra pomiędzy drużyną „studentów politechniki“ a T-wem „Sławia“.

O ile pierwsze drużyny grały nerwowo, chociaż znać było przewagę po stronie „miłośników“, o tyle te ostatnie drużyny grały równo, spokojnie i znać było u nich zgranie. W końcu pierwszej godziny po długich mozołach udało się „Sławii“ wbić piłkę w bramkę przeciwnika, lecz „Politechnicy“ po upływie pewnego czasu zrewanżowali się tak, iż rezultaty gry przedstawiały się jak 1 : 1 i takimi też pozostały do godziny 6 ej. t. j. do chwili, do której z powodu wigilii święta można było urządzać widowiska. Wobec tego jednak, że rezultaty były żadne, a rozchodziło się o pierwszą nagrodę igrzysk Olimpijskich, zwrócono się do członka komitetu olimpijskiego d-ra W. Kramarenko z prośbą o pozwolenie na dalszą grę, na co też d-r Kramarenko po porozumieniu się z władzami administracyjnemi pozwolenia udzielił.

Tymczasem na dany przez sędziego sygnał do rozpoczęcia gry okazało się, iż drużyna „Sławii“ czując się zmęczona, odmówiła się od dalszej gry, wobec czego uznano, że drużyna „Sławii“ przegrała i pierwszą nagrodę przyznano drużynie „Studentów Politechniki“. Pierwsza nagroda stanowi srebrny puhar, ofiarowany przez municypalność m. Kijowa.

Dzisiaj o godzinie 11 ej rano odbędą się około Jacht klubu na Dnieprze wyścigi łodzi żaglowych. Publiczność będzie przewożona na miejsce wyścigów kuterami Jacht Klubu.

Telegramy.

Od Korespondentów własnych i Agencyi Petersburskiej.

Z Turcyi.

Konstantynopol (AP). W Porcie odbyło się posiedzenie ministrów pod przewodnictwem wielkiego wezyra. Obecni na nim byli delegaci otomańscy i przybyły z Adryanopola Enwer-bej.

Układy bułgarsko-tureckie.

Konstantynopol (AP). Wczoraj wieczorem miała się odbyć prywatna narada delegatów otomańskich i bułgarskich, na której miały być omawiane sprawy, dotyczące przyszłej granicy.

W sprawie pożyczki bułgarskiej.

Sofia (AP). Bułgarska agencya telegraficzna oficyalnie zaprzecza wiadomości, zamieszczonej w niektórych pismach, jakoby rząd bułgarski prowadził starania o zaciągnięcie we Francyi pożyczki w sumie 500,000,000 franków i że banki francuskie za warunek udzielenia powyższej pożyczki stawiały wprowadzenie kontroli finansowej w Bułgaryi. Rząd bułgarski nie prowadzi żadnych układów o pożyczkę we Francyi.

Z Serbii.

Białogród (AP). Wydany został manifest królewski, głoszący o przyłączeniu nowych terytoryów i ustaleniu nowych granic: linia graniczna z Bułgaryą na mocy traktatu bukareszteńskiego, z Grecyą zgodnie z umową serbsko-grecką, z Albanią według tymczasowej linii demarkacyjnej i zgodnie z postanowieniem konferencyi londyńskiej oraz postanowieniami, które zostaną przyjęte przez specyalną komisyę międzynarodową, z Czarnogórą—zgodnie z obecną linią demarkacyjną aż do ostatecznego uporządkowania granic, z Bośnią i Hercegowiną—jak przedtem.

Sprawy bałkańskie.

Sofia (AP). Do Mielnika i Newrokopu codziennie przybywają tłumy zbiegów z miejscowości przyłączonych do Grecyi.

Kongres syonistów.

Wiedeń (AP). 11-ty kongres syonistyczny zaaprobował projekt otwarcia uniwersytetu w Jerozolimie. Kongres został zamknięty.

Z Hiszpanii.

Madryt (AP). Z powodu burz i ulewnych deszczów w wielu prowincyach została przerwana komunikacya kolejowa.

Kadyks (AP). Kilka krążowników otrzymało rozkaz udania się do Ceuty.

Hiszpanie w Maroku.

Madryt (AP). Według ostatnich informacyi urzędowych hiszpanie w bitwie pod Tetuanem w dniu 25 b. m. stracili 9 ludzi.

Larrache (AP). Z kolumny hiszpańskiej d. 26 sierpnia w bitwie z powstańcami zranieni zostali porucznik oraz szeregowiec. Druga kolumna hiszpańska w bitwie pod Ksiare straciła zabitych kapitana i szeregowca oraz rannych kapitana, dwóch sierżantów i czterech szeregowców. Nieprzyjaciel poniósł znaczne straty i cofnął się w nieładzie.

Cholera.

Wiedeń (AP). W gminie Oporczek w okręgu Skole w Galicyi w pobliżu granicy Węgier skonstatowano dwa zasłabnięcia na cholerę.

Pożary.

Amsterdam (AP). Wieczorem w składach portowych, w których się mieściły towary kolonialne na wielką sumę, wybuchł pożar. Większa część gmachu spłonęła. Pożar trwa w dalszym ciągu. Straty narazie niewiadome.

Amsterdam (AP). Pożar przystani ładunkowej został umiejscowiony. 3 strażaków odniosło poważne obrażenia fizyczne.

Ryga (AP). W miejscu kąpielowem Maiorenhof wybuchł groźny pożar. Rozszalały żywioł ogarnął prawie całą dzielnicę, w której spłonęło kilka domów, hotel, kinematograf oraz ogród miejscowy, w którym urządzano koncerty. Akcya ratunkowa jest utrudniona z powodu braku wody. Pożar ciągle wzrasta.

Ryga (AP). Pożar w Maiorenhofie został stłumiony. Spłonęło 20 domów, lecznica, hotel i kinematograf. Straty wynoszą 500,000 rb.

Katastrofa lotnicza.

Berlin (AP). Pisma podają następujące szczegóły katastrofy ze sterowcem „L. I“ w Helgolandzie: Sterowiec niezwłocznie zawiadomił o katastrofie za pomocą telegrafu bez drutu. Wskutek wzniesienia się na wielką wysokość nastąpiła utrata 2 400 metrów sześciennych gazu. Wówczas waga gondoli i silnika pociągnęła sterowiec w dół. Na powierzchni morza sterowiec trzymał się zaledwie parę sekund. 13 osób załogi, wśród nich szef wydziału lotnictwa kapitan Metzing i sternik sterowca kapitan Hanne utonęli. Siedem osób uratowano.

Zatarg japońsko chiński.

Tokio (AP). Do rządu chińskiego wystosowano energiczne żądania.

Tokio (AP). Nota japońska zawiera żądania zwrotu wszystkich strat, ukarania winowajców i wysłania posła dla przeproszenia rządu. W razie niespełnienia powyższych żądań nota przewiduje wysłanie wojsk.

Ze Stanów Zjednoczonych.

Waszyngton (AP). Senat przyjął bill taryfowy większością 44 głosów przeciwko 37.

Z lotnictwa.

Niższy-Nowogród (AP). Podczas jarmarku balon, na którym wzniósł się lotnik Drewnickij, siłą wiatru rzucony został na druty telegraficzne. Drewnickij odniósł ciężkie obrażenia cielesne.

Konfiskata.

Petersburg (AP). Został skonfiskowany Nr. 231 gazety „Dień“ za artykuły: „Nowości literackie“ i „proces Czernyszewskiego.

Nowe insynuacye „Dnia“.

Petersburg (Wł.). „Dień“ komunikuje, jakoby przybyli do Wilna związkowcy kijowscy Gołubiew, Simaszko i inni, którzy postanowili poprzeć akcyę bojkotową antysemitów polskich. Gazeta insynuuje, iż antysemici polscy pokładają wielkie nadzieje na związkowców.

Bojkot Dumy.

Petersburg (Wł.) „Riecz“ donosi, iż wbrew opinii Kokowcewa i Maklakowa minister przemysłu i handlu Timaszew nalega na stosowanie w dalszym ciągu bojkotu Dumy Państwowej przez gabinet ministrów.

Różne.

Petersburg (AP). Wniesiony został do Dumy budżet ministerstwa oświaty. Wydatki zostały zwiększone, w porównaniu z rokiem 1912 o 18 891,107 rb. Kredyt na szkoły początkowe został zwiększony o 13,577,954 rb., na wyższe szkoły początkowe—o 2,035 517 rb, na średnie zakłady naukowe—o 1,939,130 rb. i na wyższe zakłady naukowe—o 441,566 rubli.

Saratów (AP). Zmarł tu wydawca „Wiestnika“, znany prowincyonalny publicysta i dziennikarz Gorizontow.

Bruksela (AP). Umarł minister hr. Smete de-Hayer.

Urga (AP). Powstała drożyzna przedmiotów pierwszej potrzeby, wywołuje protesty całej ludności oraz niezadowolenie z powodu zerwania łączności z Chinami.

Santander (AP). Wskutek wielkiej burzy morskiej zalane zostały doszczętnie wodą nizko położone dzielnice miasta.

Tuła (AP). Uczestnicy biegu automobilowego Moskwa—Charków przybyli tu o godz. 11 m. 30 rano i po 2 godzinnym wypoczynku udali się w dalszą podróż.

Giełda Petersburska.

Dnia 28 sierpnia 1913 r.

4% Renta Państwowa	92⅞
4½% Listy zast. Kijowsk. B. Ziem.	83½—84
4½% Listy zast. Połtaw. B. Ziem.	82½
5% Pożyczk. prem. 1864 r.	488—491
5% „ 1866 r.	362
5% Obl. prem. Szlach. Banku	316—319
Akcye Petersbursk. Międzynar. Komerc.	515½
„ Petersb. Dyskont.-Pożyczk.	475
„ Lianozow—udziału	276½
„ Rosyjsk. dla Handlu Zewn.	390
„ T-wa Odlewni stali „Sormowo“	142
„ Tow. Lesner	325
„ Brańsk. Fab. Szyn	201½
„ Putiłowsk.	153
„ Bakińsk. T-wa Naftow.	770
„ Ros. Tow. kopalni złota	101
„ Koł. fabr. maszyn	162½
„ M. K. Wor. kol.	797
„ Poł.-Wsch. kol. żel.	374
„ Mosk. Kazań. kolej	585
„ Mosk. Windaw. Ryb. kol. żel.	403
„ Półn. Doniecka kol. żel.	339
„ Don. Jurjewsk. Tow. met.	307
„ Fabryk Malcewskich	373
5% Pożyczk. 1905 r.	104⅜
5% „ 1906 r.	103¼—105⅛
5% Świadectwa włościańskie	99½
5% Obligacye Kij. miejsk. T-wa Kred.	84—85
4½% „ „ „	80—81
Akcye Kijowskiego Banku Ziemskiego	648

Usposobienie z walorami państwowymi słabe; z papierami dywidendowymi na początku stałe, ku końcowi giełdy z poszczególnymi tendencya ku zniżce; z premiówkami słabe.

Giełdy zagraniczne.

Dnia 23 sierpnia (10 września) 1913 r.

Berlin. Wypłaty na Petersburg sp.	215 67
kup.	215 62
Kurs wekslowy na Petersburg nat. ł.	—.—
4½% pożyczka 1909 r.	99 90
4% renta państwowa 1894	—.—
Rosyj. bil. kredyt. 100 rb.	215 95
prywatne	5⅞—5¹⁵⁄₁₆%
Usposobienie ospałe.	
Paryż.—Wypłaty na Petersburg	
Cena najniższa	265 75
Cena najwyższa	267 75
4% rent. państwowa 1894 r.	—.—
5%, 4½% pożyczka 1909 r.	101 60
pożyczka rosyjska 1906 r.	105 50
Dyskonto prywatne.	$3^{13}/_{16}$%
Usposobienie ospałe.	
Londyn.—5% pożyczka rosyjska 1906 r.	104½
4½% pożyczka rosyjska 1909 r.	101
Usposobienie mocne.	
Amsterdam.—5% pożyczka rosyjska 1906 r.	—.—
4½% pożyczka rosyjska 1909.	95½
Wiedeń.—5% pożyczka rosyjska 1906 r.	—.—

PRZEWODNIK po Kijowie

Plan z informacyami od dzielnie kosztuje 3 k

ZA **50** KOP.

z poglądowym planem miasta.

Nakład LEONA IDZIKOWSKIEGO. Do nabycia na wystawe, w pawilonie sekcyi drukarskiej (u LEONA IDZIKOWSKIEGO), w kioskach z gazetami oraz we wszystkich księgarniach. 10558

8594

Unaważając pola nie zapominajcie o

KALI (Kainit 12%, nawozowa sól potasowa 30% i 40%). Tylko zupełnie unawoż. za pomocą kali zabezp. najwyższy urodzaj. Można nabyć za pośrednictwem wszystkich składów rolniczych ziemstw i stowarzyszeń rolniczych.

T-wo Henry Smith i S-ka

Kijów, Instytucka 4.

Nawtowe Motory

PETTER

pionowe i poziome, prostej konstrukcyi, trwałe, ekonomiczne.

Żądajcie cenników. 10491

Rok XXXVIII ISTNIENIA.

NAJTAŃSZA I NAJOBFITSZA ILUSTRACYA TYGODNIOWA DLA RODZIN POLSKICH

„BIESIADA LITERACKA"

DAJE ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE PREMIUM NADZWYCZAJNE

12 dużych tomów najciekawszych powieści i romansów

znakomitych autorów polskich i obcych

Redaktor i Wydawca: MICHAŁ SYNORADZKI.

Biesiada Literacka obejmuje wszystkie rodzaje literatury pięknej, chwilę bieżącą wszechświatową i wiedzę gruntowną w formie popularnej, słowem wszystko co stanowi niezbędną potrzebę umysłu inteligentnego.

Biesiada Literacka szczególnie uwzględnia **dzieje ojczyste zwłaszcza porozbiorowe i pamiątki narodowe.**

Biesiada Literacka wszystkie artykuły obficie ilustruje.

Biesiada Literacka rozpoczyna w r. 1913 druk pracy ilustrowanej p. t.

GROBY POLSKIE, zawierającej życiorysy uczestników powstania r. 1863 poległych w boju, skazanych na wygnanie, straconych i t. p.

— PREMIUM BEZPŁATNE. —

12 dużych tomów wyborowych powieści i romansów

otrzymują **bezpłatnie** wszyscy prenumeratorzy

W roku 1913 damy w zupełności szereg znakomitych powieści oryginalnych, które ze względów cenzuralnych, były dotąd znane zaledwie w skróceniu: Michała Czajkowskiego **„Hetmana Ukrainy"**, **„Wernyhora"**, Bolesławity **„Zagadki"**, osnutą na tle wypadków 1863 r. i in. nadto powieści Synoradzkiego, Gawalewicza, Lama, Bykowskiego, Łozińskiego, Kaczkowskiego, Przyborowskiego Wilczyńskiego, Wiktora Hugo, Dumasa, Dickensa, Coopera, Fevala i arcydzieła innych autorów. Z tych dodawanych zupełnie bezpłatnie książek szybko utworzy się **doborowa biblioteka trwałej wartości**, kształcąca serce i umysł.

WARUNKI PRENUMERATY

W Warszawie: rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50.
na prowincyi: „ rb. 8, „ rb. 4, „ rb. 2.

Zagranicą rocznie rb. 10.

Oprawa wytworna, ze złoconymi wyciskami na tle barwnem, dodawanych jako premium powieści: 3 tomów 50 kop.; 6 tomów 1 rb., 12 tomów 2 rb.

Na żądanie administracya wysyła numer okazowy bezpłatnie

Adres redakcyi i administracyi: Warszawa, Plac Warecki № 4

Telefon № 74.

Towarzystwo Kursów Naukowych w Warszawie. 10812

Kursy Przyrodnicze — Wykłady popołudniowe: Fizyka (2 kursy), Chemia (4 kursy), Botanika (5 kurs.), Mineralogia, Anatom. człow., Antropologia i Zootomia; — wszystkie z ćwiczeniami. — Zoologia, Geologia, Biologia, Fizyologia, Mikrobiologia, Technika mikroskopowa, Atomistyka i Fizyologia patologiczna.

Kursy Humanistyczne — Wykłady popołudniowe: Psychologia mowy, Metodyka języka polskiego, Gramat. histor. jęz. polsk., Seminar. slawistyczne, Gramat. sanskrycka, Nal. i Damajanti (czyt. i objaś.), Literat. indyjska, Literat. powszech., Tableau de la littér. française, Romantyzm w Polsce, Adam Mickiewicz, Poezya polska po r. 1863, Młoda Polska, Kursy praktyczne języków: francuskiego, niemieckiego i angielskiego (3 kursy). Historya starożyt., Począt. odrodz. we Włoszech i Polsce, Zagadn. z metodyki histor., Historya XX wieku, Królestwo Kongres., Źródło do histor. polsk., Zarys dziej. Polski w XIX w., Rozwój stosun. włościańsk., Sejmiki polskie, Historya ustr. Polsk., Dzieje kultury, Historya sztuki (4 kursy). Rozwój opery, Teor. muzyki z ćwicz. z harmon., Historya muzyki, Ekonom. polityczna, Hist. doktryn ekonom., Psychologia 3 (kursy), Historya filozofii (6 kurs.), Logika i teor. pozn., Psychologia narodów, Propedeutyka filozof., Dydaktyka, Badanie psychol. w szkole oraz Estetyka.

Kollegium Humanistyczne — Wykłady poranne: Zas. językoznawstwa, Logika, Teor. przyrodnicze. Propedeutyka, Literatura polska, Literatura powszechna, Dzieje Polski (3 kursy), Dzieje starożytne, Dzieje nowożytne, Hist. cywilizac., Ekonom. społeczna, Prawoznawstwo, Fizyologia ukł. nerwow., Psychologia, Pedagogika, Filologia, Teor. Ekonomiczne i Hist. filozofii.

Kursy Techniczne — Wykłady wieczorne: Algebra, Geometrya, Kreślenie, Trygonometrya, Matematyka wyższa, Geometrya wykreśl., Fizyka, Chemia, Maszynoznawstwo, Kinematyka, Mechanika, Elektrotechnika z ćwicz. prakt., Hydraulika, Wytrzymał. materyał., Części maszyn i szkicowania, Technologia, Obrabiarki, Kotły i Silniki par., Ogrzewanie i wentyl., Statyka budowl., Pompy i Żelbetnictwo.

Kursy Ogrodnicze — Zajęcia poranne i popołudniowe: Rok I. Fizyka, Chemia (3 kursy z zajęciami praktycz.), Zoologia, Botanika (3 kursy z zajęc. prakt.), Mineralogia i Geologia z ćwicz., Uprawa roli, Miernictwo i niwelacya z ćwicz. Rysunki, Nauka ogrodnictwa teor. i Zajęcia praktyczne w ogrodach na folwarku Mory.

Rozpoczęcie wykładów technicznych d. 15 września, wszystkich innych — 1 Października. Programy i zapisy w kancelaryi: **Włodzimierska 3/5.**

Jedyny w Kijowie 10834

Specyalny Magazyn damskich strojów gotowych

Domu Handlowego **Br. FRIEDLENDER w Petersburgu,**

Filia Kijowska Kreszczatyk № 27, wprost Proreznej.

Codziennie otrzymują się z fabryk własnych w **WIEDNIU I PETERSBURGU** ostatnie nowości strojów damskich.

Otrzymano w dużym wyborze **WSPANIAŁE BLUZY, SUKNIE, SPÓDNICE, HALKI i MATINÉE.** Wielkość rozmaita.

CENY STAŁE PRIX-FIXE.

Jutro d. 30 sierpnia odbędzie się OTWARCIE WSPANIAŁEGO ODDZIAŁU

damskich okryć

i przyjmowanie zamówień przy magazynie

B. KARANTBAYWEL

plac Kreszczatycki **telefon 12-47 i 28-81.**

CENY STAŁE PRIX-FIXE.

Prosimy oglądać **Modele** znanych w całym świecie firm.

Współpracownik tego oddziału były zarządzający Domu Handlowego M. i J. Mandl

JAN CYGANKOW. 10388

Biblioteka pamiętników ma na celu zobrazowanie życia polskiego i litewskiego w przeszłości opowiedzianego przez świadków naocznych.

Biblioteka pamiętników obejmie obszar całej dawnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Biblioteka pamiętników da czytelnikom pełny wizerunek czasów i ludzi w oświetleniu działaczy odmiennych stronnictw i różnych poglądów.

Biblioteka pamiętników każdy pamiętnik opracowany będzie przez jednego z najwybitniejszych historyków i uczonych polskich i opatrzony treściwą przedmową.

Biblioteka pamiętników jako wydawnictwo peryodyczne wychodzi raz na miesiąc w formacie książkowym, objętości 200—250 str. druku z licznymi portretami i ilustracyami

Biblioteka pamiętników WARUNKI PRZEDPŁATY: w Kijowie rocz. rb. 8, półrocznie rb. 4, kwart. rb. 2; za granicą rocz. rb. 10, półrocznie rb. 5, kwartalnie rb. 2.50.

Biblioteka pamiętników **dla prenumeratorów „Dziennika Kijowskiego"** rocznie **rb. 7** półrocznie rb. 3.50, kwartalnie rb. 1.75

Prenumeratę przyjmują: Administracya **„Biblioteki pamiętników"**, Wilno, prospekt S-to Jerski № 28, oraz Administracya **„Dziennika Kijowskiego"** w Kijowie, Kreszczatyk № 38

Szczegółowy prospekt na żądanie bezpłatnie. 560

„TYGODNIK ILLUSTROWANY"

oprócz drukujących się powieści: Wł. St. Reymonta: „INSUREKCYA" i W. Sieroszewskiego „BENIOWSKI", nabył wyłączne prawo i w drugiem półroczu 1913 r,

rozpocznie druk najnowszej powieści

HENRYKA SIENKIEWICZA

„POD DĄBROWSKIM".

Świetny batalista WOJCIECH KOSSAK zilustrował powieść Sienkiewicza w szeregu **kartonów kolorowych**, które stanowić będą PREMIUM SPECYALNE DLA WSZYSTKICH PRENUMERATOROW „TYGODNIKA ILLUSTROWANEGO".

Redakcya „Tygodnika Illustrowanego" nabyła pozostałą niewielką już liczbę egzemplarzy znakomitego dzieła prof. SZYMONA ASKENAZEGO

„Książe Józef Poniatowski",

które prenumeratorzy „Tygodnika Illustrowanego" mogą nabywać po znacznie zniżonej cenie **Rb. 1.58 kop.** za egzemplarz bez oprawy i **Rb. 2.50 kop.** w pięknej okładce ozdobionej wyciskami. Koszty przesyłki i opakowania kop. 65. 10217

Sprzedaż, kupno, kaucye i dzierżawienie majątków, domów i in. nieruchomości, lokata kapitałów pod zastaw nieruchomości i likwidacye majątków wykonywa **Oddział Ako Tow. „Ros. Handl. Pośrod. DIEJATIEL"** (z kapitałem **300,000 rb.**)

Tamże **Kijow. Mierniczo-leśne biuro (z kreślarnią)** przyjmuje zamówienia specyalne. Popyt i podaż **25,000 rb.** z polsk. rąk do oddania pod zastaw mająt. Poł. Zach. Kraju. Tamże do sprzedania polsk. mająt. w gub. kijowskiej 365 dzies. i 230 dz. **Kreszczatyk 14 m. 3. Tel. 355.** 10067

Jęz. Francuski 4 rb miesięcznie

Doświadczony nauczyciel nauczy w przeciągu 3 miesięcy czytać, pisać i mówić po francusku. Również handlowa korespondencya. Zapewnia powodzenie. Dow. o g. 3—9 wiecz. Mikołajowska 11, m. 44, próbne lekcye bezpłatnie. 10520

HOTEL - PENSYONAT „Cosmopolite" **w Kijowie** 1824

Kuchnia wykwintna. Komfort nowoczesny. Pokoje od 1 rb. Obiady dla przychodzących. Instytutowa 16, I sze piętro № 10. Telefon 28-23

Damskie trykotowe saczki, peleryny ręcznej roboty, bielizna letnia i inne.

Męskie kostyumy sportowe, sweatery, koszule hygieniczne, siatki, kamaszki, rękawiczki i inne.

Kołdry-pledy.

Chustki puchowe.

Ciepła bielizna Jaegera, wielbł. i inne.

Dziecinne paltoty, suknie, kostyumy również uniformy w najlepszym wyborze w fabrycznym składzie

Czesko-Rosyjskich mechanicznych wyrobów trykotowych 686

Br. G i O. ANDRLE

W. Wasylkowska 10.

Damskie pończochy przy kupnie 1/2 tuz. po cenach hurtowych.

Nowość! Damskie poduszeczki hygieniczne.

(Żądać w oddziale damskim).

Nie kupujcie nigdzie nie obejrzawszy **MEBLE** do jad., sypial., gabin., biura, salonu i t. d. **WSZELKICH STYLÓW** po cenach najrozmaitszych nowe, dobre-wyrobowane, używane i starożytne **GARNITURY** i poszczególne przedmioty do wyboru i według cen poza konkurencya. **DEPOT** rzeczy okazyjnych i mebli **BRIC à BRAC**

„Starina i Roskosz"

ADRES DOKŁADNY który prosimy wyciąć, ażeby nie udać się do innych podobnych firm **KRESZCZATYK 36** trzydzieści sześć. Wprost ul. Luterańskiej, tel. Nr. 18 42. **Wejście główne.**

WIELKI WYBÓR S AROŻYTNYCH mebli z czerw. drzewa, brzozy, korelsk, z bronzem i bez bronzu, dywany, obrazy, posągi, wazy i tysiące innych przedmiotów.

Za opakowanie otrzymaliśmy mnóstwo podziękowań.

Kupujcie wszystkie wyżej wymienione przedmioty

Kreszczatyk numer trzydzieści sześć. 10066

W Śródmieściu, Kreszczatik № 8 **mieszkania** do wynajęcia, pomieszczenie dla kantoru, duży magazyn, wejście od ulicy. 10757

Odesa

renume atę na „Dziennik Kijowski" przyjmuje

Księgarnia i Czytelnia

A. Zwierowicza

Jekaterininskaja 3

Rządcy-ekonoma

posady w majątku poszukuję. Długoletnia praktyka, najlepsze świadectwo, dokładna znajomość rolnego gospodarstwa. Adres: poczta i telegraf Dtiatki, gub. kijowska dla J. Charewicza. 10438

Dla leczących się gimnastyką lub masażem najdogodniejszy w Warszawie pensyonat „Zachęta" Heleny Kuczalskiej, obok jej Zakładu gimnastyki Szwedzkiej i masażu. Nowogrodzka 6 a. 10471

Warszawska pracownia dziecinnych ubranek przyjmuje wszelkie zamówienia. Rejtarska 9-9 10751

Specyalny magazyn Fartuchów Sofijowska 25, poleca duży wybór fartuchów damskich, dziecinnych i dla służby. Ceny stałe 10769

Fisharmonie firmy „M. Hörügel" w Lipsku i pianino, okazyjnie do sprzedania. W. Wasylkowska 50 m. 1. 10812

Anglik z dobremi rekomendacyami i praktyką poszukuje lekcyi angielskiego języka „demi-place" w mieście lub kondycyi na wsi. Oferty: Konsul angielski, Puszkińska 21. 10817

2 pokoje umeblowane do wynajęcia. Winda. Elektryczność. W.-Wasylkowska 14 m. 14 Oglądać od 3—5. 10806

W początku września r. b. będzie **do sprzedania** pojedyńczo przeszło **120 koni wierzchowych** gniadych różnych lat. Wiadomości udziela Zarząd majątku Nowosiołki, poczta Włodzimierz Wołyński. 1089

Rutynowana nauczycielka muzyki, udziela lekcyi według najnowszej metody, przygotowuje do konserwatoryum, Ul. Dmitrowska 23 m. 18, listownie. 10892

Dom z 2 oficyn. murowany 4 piętrową przy ul. Michajłowskiej sprzedaję. Warunki: Prorezna 28 m. 20 godz. 4—6. 10902

Cegła ogniotrwała

wyższego gatunku fabryki **„Zmiecha" J. Ułaszyna** gotowa różnych rozmiarów. Przyjmują obst. analizy i cen. na żądanie. Adres: poczta Wołodarka kijowskiej guber. w. Lechaczycha. 4840

Ogrodnik wszechstronnie uzdolniony inteligentny, zna pszczelarstwo, kulturę ananasów, winogradu, uczony pomolog, poszukuje posady w większym ogrodnictwie oferty: Łuck, Wołyń, ogrodnictwo Wilka ogrodnikowi 10925

Nauczycielka z wykształceniem gimnazyalnem i kilkuletnią praktyką poszukuje posady. Adres: **Gorodok** na Podolu, cukrownia, Jackowska. 10929

Wspólnika lub wspólniczkę

poszukuje fabryka w pełnym biegu, specyalność nie potrzebna, z kapitałem do 5000 rb. Gwarancya pewna, dająca 50% zysku. Poste-restante okaz. kw. Nr 10930. 10930

Buchalter - korespondent, bilansista ze znajomością polskiego, rosyjskiego i niemieckiego, lat 30, energiczny, poszukuje odpowiedniej posady, chętnie przyj. pos. w dużym majątku rolnym. Pierwszorzędne referencye gruntowna znajomość fachowa. Oferty łaskawe nadsyłać do Administracyi „Dziennika" dla „K. Z. K". 10932

Poszukuję dyplom. nauczycielkę polkę do dwojga dzieci 8 i 10 lat. Praktycznie franc. lub niem. Pensya 30 rb. miesięcznie. Oferty i kopie świadectw adresować: Bełta pod. g., okaziciel trzech rubli za Nr 919738. 10893

Potrzebna nauczycielka do dziewczynek lat 6 i 8 znająca język polski, rosyjski i francuski oraz szycie. Adres: poczta Czurowicze, czernihowskiej gub., maj. Sołowjówka Z. Dobrzyńska. 10939

Biuro Pudłowskiego poleca nauczycieli, nauczycielki wychowawców, francuski, niem. kl., bony, freblanki, gospodynie, panny służące. Warszawa, Marszałkowska 122 10889

POLSKA KUCHNIA JARSKA „Odrodzenie"

Złotowrocka 15. 10635

Węgiel kam., antracyt i brykiet zam. drew (oszczędność 30%). Dostarczać będzie **własnymi** końmi w całem mieście **J. Golfand** partyami od 10 pu 6w. Większ. gospodarstw i właścicielom kamienic może dostarczać wagonami po cenach zniżonych, Zamów. są przyjm. Bazar Żydowski, Stepanowska 2, tel. 18-25 i Besarabka, Basejna 14, telef. 32 41. Na Besarabce są do nab. pił. **drwa** brzozowe, 17 kop. pud. parnie mniej 25 pud 10519

Obrazy artystów polskich

do sprzedania Kuzniecznaja 15 m. 8 Od 4—6 godz. w dni powszednie. 10668

Z dniem 1-go marca 1914 r. jest do wydzierżawienia majątek

— „HUSIATYN" —

w powiecie Kamienieckim nad Zbruczem przy granicy austryackiej. Obszar ziemi ornej 1200 morgów (czarnoziem). Zgłaszać się o bliższe szczegóły pod adresem: Austrya, Galicya, poczta Żywiec, wies Moszczanica, Władysław Kępiński. 10667

Stancya

dla dwóch panienek z dobrego domu przy rodzinie polskiej posiadającej dwie córeczki w wieku lat 11 i 12. Zapewniona opieka matczyna i konwersacya w poprawnym języku polskim, oraz oddzielny pokój i wszelkie wygody za cenę przystępną. Wiadomość zasięgnąć można w ciągu całego dnia na miejscu: ul. Tarasowska N 9 m. 46

A) Nauczycielka wyższe wykształcenie, patent rządowy, patent Sorbony (przyroda), przygotowanie do najwyższych klas „Promień" Marszałkowska 119. Warszawa. 10905

Kasyerka z kaucyą, łaskawe oferty. Fundukłejowska 16-30. 10958

Młoda panienka poszukuje posady skończyła szkołę handlową. Kijanowski zaułek 10—5 10957

Nauczycielka młoda poszukuje demi place lub lekcyi, przygotowuje do egzaminów, korzystnie rozwija dzieci w wieku przedszkolnym przez systematyczne pogadanki. M.-Żytomierska Nr 5 m. 11 dla J. B. 10974

Geometra - Taksator A. Gzel przyjmuje roboty w zakresie swojej specyalności i kopiowanie planów. Kreszczatycki zaułek Nr 3 — 8 10960

Architekta miasta powiatowego poszukuje budowy domu w Kijowie, jako **przedsiębiorca**. Przyjmie na siebie całą robotę, zaczynając od wyjednania pozwolenia aż do wydania kluczy. Wiadomość bliższa w Administracyi „Dziennika Kijowskiego". 10954

Uczennica Tutkowskiego tanio udziela lekcyi muzyki. Żyłańska Nr 74—5. 10953

Młoda panienka po ukończeniu pensyi polskiej poszukuje posady nauczycielki przy dzieciach na wsi lub w mieście (bez języków i muzyk.) Wiadomość u ks. B. B. W.-Wasylkowska 75 (3 piętro) od 4—6 po poł. 10950

Osoba praktyczna, znająca języki franc., niem.- specyalnie i muzykę, poszukuje posady nauczycielki. Żytomierz, Staro Gonczarny zaułek 25 M. L. 10947

Potrzebna freblanka do dwóch chłopców 4 i 3 lat na wyjazd. Stołypinowska 45 m. 17. 10946

Przyjmę uczącą się panienkę na mieszkanie 25 rb. Aleksandrowska 41 m. 5. 10943

Inteligentna rodzina przyjmie uczącą się panienkę. Dobre utrzymanie i opieka zapewnione. M. Podwalna 10 m. 9. 10948

Polska rodzina przyjmie panienkę z muzykalnej szkoły. Pensyon pianino. M. Podwalna 15/12. 10949

Uczniów przyjmuję na stancyę, posiadam patent gimnazyalny. Kierunek wychowawczy, wszelkie wygody. Puszkińska 29-34 (winda). 10954

Z powodu wyjazdu do odstąpienia zakład krawiecki. Krągła Uniwersytecka 4. Otrębski. 109.2

W inteligentnej rodzinie do wynajęcia pokój z utrzymaniem. Młodym panienkom zapewniam troskliwą opiekę. Luterańska 5 m. 4 10938

Majątek z polskich rąk do nabycia w pow. Dubieńskim 1000 dż. z lasem, dobra gleba, 8 w. od kolei. Wiadomość w Łucku adw. Morawicki. 10955

1 pokój do wynajęcia, cich. lokat., wszel. wyg. Fundukłejowska 50 m. 4, parter, oglądać 12—5 10931

1, 2, 3 pokoje, kuchnie, wanny, wychody, elektryczność, Osijewska (M.-Dorohożycka) 25 10898

Mieszkanie o 5 pokojach, kuchnia, wygody, elektryczność. Instytucka 8, 2 piętro blizko Kreszczatyka. 10951

Od Administracyi.

Dla udostępnienia prenumer. „Dziennika Kijowskiego" nabycia na warunkach najdogodniejszych książek niezbędnych w każdym domu polskim, porozumieliśmy się z wydawcami i ustępujemy

po cenie zniżonej

wyłącznie tylko naszym prenumeratorom

DZIEJE POLSKI

d-ra Feliksa Koneczneg

2 tomy, 30 ilustracyi, tablica, duża mapa Polski z podziałem na województwa. Cena dla prenumeratorów „Dziennika Kijowskiego":

Rb. 1 kop. 60.

(w ozdobnej oprawie)

Kraków

Rys historyczny do połowy XVII w.

Rb. 3.

(Cena księgarska rb. 3½

(W ozdobnej oprawie)

Na prowincyę wysyłamy za zaliczeniem z doliczeniem kosztów przesyłki.